

Bruselj, 14. september 2022
(OR. en)

12249/22

**Medinstitucionalna zadeva:
2022/0289 (NLE)**

**ENER 434
ENV 853
COMPET 690
TRANS 575
CONSOM 220
IND 337
ECOFIN 850
FISC 180**

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	14. september 2022
Prejemnik:	Generalni sekretariat Sveta
Št. dok. Kom.:	COM(2022) 473 final
Zadeva:	Predlog UREDBE SVETA o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije

---

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2022) 473 final.

Priloga: COM(2022) 473 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.9.2022
COM(2022) 473 final

2022/0289 (NLE)

Predlog

UREDBA SVETA

o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

Cene plina in električne energije so se leta 2022 povzpele na rekordno raven in so po ruski invaziji Ukrajine visoke kot še nikoli. V zadnjem letu so cene električne energije v Evropi hitro narasle in so precej višje, kot so bile v zadnjih desetletjih. Ta dinamika je neločljivo povezana z visoko ceno plina, zaradi katere se zvišuje cena električne energije iz plinskih elektrarn, ki je pogosto potrebna za zadovoljitev povpraševanja. Cene so se začele hitro zviševati prejšnje poletje, ko se je svetovno gospodarstvo po rahljanju omejitev zaradi pandemije COVID-19 okrepilo. Stanje se je nato še poslabšalo zaradi ruske invazije na Ukrajino.

Pričakuje se, da bodo cene energije še naprej visoke, saj na trgu vlada negotovost zaradi vrste motenj v oskrbi s plinom, ki jih je mogoče pripisati le preračunljivemu ravnanju Rusije, ki skuša energijo uporabiti kot politično orožje. Če bo dobava ruskega plina v EU v prihodnjih tednih ali mesecih še naprej motena, bodo cene plina verjetno še višje, kar bo posredno vplivalo na ceno električne energije, stopnjo inflacije in s tem na državljane ter splošno finančno in makroekonomsko stabilnost EU.

Komisija se dobro zaveda, kako negotovost pri oskrbi s plinom vpliva na trg električne energije. Države članice po vsej Evropi so priča skokovitemu porastu cen električne energije, ki je povezan z naraščajočimi cenami plina, zaradi česar je plin postal gorivo, ki narekuje mejne cene, in tako zamenjal premog. Obenem v EU zaradi obsežnejših vzdrževalnih del na elektrarnah, manjše proizvodnje hidroelektrarn in zaprtja nekaterih starejših elektrarn v zadnjih mesecih ni bilo mogoče proizvesti toliko električne energije kot običajno.

Hkrati sta se zaradi rekordnih temperatur letos poleti povečala odjem energije za hlajenje in pritisk na proizvodnjo električne energije. Ekstremne vremenske razmere so torej prispevale k pomanjkanju energije in njenim visokim cenam, kar je breme za potrošnike in industrijo ter zavira gospodarsko okrevanje. Dodatni pritiski pri dobavi, ki vplivajo na cene energentov in prehrabnih surovin, prispevajo k svetovnim inflacijskim pritiskom, kar zmanjšuje kupno moč gospodinjstev in spodkopava celotno gospodarstvo.

Dramatično zvišanje cen električne energije, ki smo mu priča, povzroča pritisk na gospodinjstva, mala in srednja podjetja ter industrijo in lahko povzroči širšo družbeno in gospodarsko škodo. Ranljivi odjemalci in energijsko revni so najbolj prizadeti, kot se je pokazalo že lansko zimo, a visoke cene vse bolj vplivajo tudi na gospodinjstva in podjetja s

srednjimi dohodki. Lahko se zgodi, da ne bodo mogli plačati računov za energijo in se bodo morda morali odločati med tem, ali bodo plačali za energijo ali druge osnovne dobrine, v primeru podjetij pa so ogroženi njihova finančna sposobnost in naložbeni načrti.

Te gospodarske razmere zahtevajo hiter in usklajen odziv na ravni EU, da bi ublažili težave, ki jih visoke cene povzročajo odjemalcem, ne le energijsko revnim in ranljivim, temveč tudi gospodinjstvom in podjetjem s srednjimi dohodki. Maloprodajne cene električne energije so se od julija 2021 do julija 2022 v povprečju zvišale za skoraj polovico, izredno povišanje pa naj bi se nadaljevalo pred naslednjo sezono ogrevanja in se bo sčasoma odražalo v večini odjemnih pogodb. Odziv EU mora biti skrbno in celostno usklajen. Električna energija se mora še naprej učinkovito pretakati po Evropi, da bodo lahko države članice presežno električno energijo izvažale tistim, ki jo najbolj potrebujejo. Vloge notranjega trga energije pri blaženju posledic sedanje energetske krize ni moč prezreti. Ocena agencije ACER o zasnovi veleprodajnega trga električne energije EU¹ je pokazala, da je čezmejna trgovina v letu 2021 odjemalcem prinesla 34 milijard EUR koristi in pripomogla k ublažitvi nestanovitnosti cen ter da povečuje zanesljivost oskrbe in odpornost vsake države članice proti cenovnim šokom.

Unija se torej sooča z izrednimi razmerami. Sedanji izzivi brez primere zahtevajo uvedbo ustreznih, sorazmernih in začasnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti v duhu solidarnosti, da bi se s skupnimi močmi spopadli s hudimi težavami, ki se pojavljajo na področju energetike, in premagali energetska krizo.

Komisija zato predlaga integriran in soodvisen sveženj ukrepov, ki jih je treba uvesti takoj. Namen teh ukrepov je med drugim ublažiti vpliv visokih cen električne energije in zaščititi odjemalce, hkrati pa ohraniti koristi notranjega trga in enake konkurenčne pogoje. Ukrepi te cilje uresničujejo, tako da obravnavajo različne vidike sedanjih razmer, s čimer se dopolnjujejo in imajo večji učinek ter omogočajo enoten in usklajen odziv EU na krizo. Obenem so povsem združljivi s sporočilom z dne 8. marca 2022 z naslovom „REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo“ in načrtom Komisije REPowerEU z dne 18. maja 2022, katerega cilj je čim prej, najpozneje pa do leta 2027, odpraviti odvisnost Unije od ruskih fosilnih goriv.

Zelo visoke cene energije, s katerimi se trenutno soočajo odjemalci, ustvarjajo prevelike finančne koristi za proizvajalce električne energije z nižjimi mejnimi stroški in podjetja v

---

1

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%2520Final%2520Assessment%2520of%2520the%2520EU%2520Wholesale%2520Electricity%2520Market%2520Design.pdf

naftnem, plinskem, premogovniškem in rafinerijskem sektorju. Te koristi so predvsem posledica ugodnih zunanjih tržnih dejavnikov, ki jih je povzročila ruska vojna, in ne dodatnih prizadevanj ali naložb podjetij. Visoke cene energije povzročajo težave gospodinjstvom in podjetjem v EU ter povečujejo inflacijo, zaradi potrebnih podpornih ukrepov pa se povečujejo javni izdatki. Zato je primerno zmanjšati odjem električne energije po vsej EU, da bi zmanjšali potrebo po njeni proizvodnji v plinskih elektrarnah, pa tudi prerazporediti del prihodkov, ki so jih zaradi teh izjemnih okoliščin ustvarila podjetja v različnih energetskih sektorjih, da bi ublažili težave za odjemalce energije in družbo na splošno. To prerazporeditev je mogoče doseči z različnimi instrumenti, odvisno od razmer v sektorju, tako da bodo ta sredstva na voljo odjemalcem ali projektom za povečanje energetske neodvisnosti Unije, vključno z možnostjo, da države članice del prispevkov v duhu solidarnosti namenijo v sklade Unije ali jih porabijo na podlagi sporazumov med državami članicami.

Več držav članic je že sprejelo ukrepe za prerazporeditev ali razmišlja o njihovem sprejetju. Vendar lahko ukrepi, sprejeti samo na nacionalni ravni, ustvarijo neenake pogoje za podjetja, ki delujejo na energijskem trgu EU. Da bi ustvarili enake konkurenčne pogoje, Komisija predlaga dva dopolnjujoča se instrumenta, ki bi zajemala celoten energetski sektor: (a) ukrep, ki je začasno usmerjen v prihodke proizvajalcev električne energije in jih zmanjšuje, ter (b) ukrep, s katerim se začasno določi solidarnostni prispevek za presežni dobiček v sektorju fosilnih goriv, ki spada na področje uporabe te uredbe. Cilj ukrepa, predlaganega v Uredbi, je z zmanjšanjem prihodkov proizvajalcev električne energije posnemati tržne rezultate, ki bi jih proizvajalci lahko pričakovali, če bi svetovne dobavne verige delovale normalno in ne bi bilo motenj v oskrbi s plinom, do katerih prihaja od invazije na Ukrajino februarja 2022. Poleg tega Komisija predlaga začasni solidarnostni prispevek za dobiček podjetij, dejavnih v naftnem, plinskem, premogovniškem in rafinerijskem sektorju, ki se je v primerjavi s prejšnjimi leti močno povečal.

Države članice bodo prihodke iz solidarnostnega prispevka uporabile za podporo gospodinjstvom in podjetjem ter ublažitev učinkov visokih cen energije. Prihodke iz tega kratkoročnega ukrepa bi morale uporabiti tudi za financiranje ukrepov za zmanjšanje porabe energije in podporo industrijam, s čimer bi dolgoročno še povečale energetske neodvisnosti Unije.

Ti začasni ukrepi, s katerimi se preseženi prihodki in dobički prerazporejajo v podporo odjemalcem, slednjim prinašajo koristi cenejše proizvodnje energije. Kot taki ne posegajo v sedanje delo Evropske komisije, kar zadeva likvidnost na finančnih trgih za energijo, začasni

krizni okvir EU za državno pomoč, zmanjšanje cen plina in dolgoročno zasnovo trga, kot je bilo napovedano v sporočilu o kratkoročnih intervencijah na trgu energije in dolgoročnih izboljšavah zasnove trga električne energije, objavljenem skupaj z načrtom REPowerEU z dne 18. maja 2022, in ga dopolnjujejo. S predlagano uredbo se ohranjajo koristi notranjega trga električne energije v smislu učinkovitosti dispečiranja in zanesljivosti oskrbe, hkrati pa se zmanjšujeta odjem električne energije in vpliv visokih cen plina na račune odjemalcev za električno energijo.

2. NUJNO ORODJE NA PODROČJU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Zmanjšanje odjema električne energije

V odziv na večje tveganje prihajajočo zimo in ker je treba zmanjšati skupni odjem električne energije, ohraniti zaloge goriva za proizvodnjo električne energije in sprejeti ciljno usmerjene ukrepe za znižanje cen električne energije v najdražjih urah, in sicer v duhu solidarnosti, sta v predlagani uredbi določena dva cilja za zmanjšanje odjema.

V skladu s prvim morajo države članice uvesti ukrepe za zmanjšanje skupne porabe električne energije vseh odjemalcev, tudi tistih, ki še niso opremljeni s pametnimi merilnimi sistemi ali napravami, s katerimi bi lahko prilagajali porabo tekom dneva. Ukrepi bi morali biti dovolj ambiciozni in bi lahko vključevali na primer ciljno usmerjene informacijske in komunikacijske kampanje za odjemalce. V zvezi s tem bi lahko oblikovali aplikacijo na ravni Unije za ciljno obveščanje odjemalcev. Poleg tega Komisija kot posebno rešitev za najdražje ure porabe električne energije, ko je mejna cena običajno določena na podlagi plina, predlaga obvezen cilj vsaj 5-odstotnega zmanjšanja bruto porabe električne energije v izbranih cenovnih konicah, ki zajemajo vsaj 10 % ur vsakega meseca, v katerih se pričakujejo najvišje cene. Na podlagi tega obveznega cilja se bodo v povprečju izbrale tri do štiri ure na delovni dan, ki se običajno ujemajo z urami konične obremenitve, lahko pa se bodo vključile tudi ure, ko se pričakuje, da bo proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov nizka in je treba za zadostitev povpraševanja električno energijo proizvajati v mejnih elektrarnah. Da bi države članice to upoštevale, imajo pri določanju teh ur določeno polje proste presoje. Zavezujoči cilj posebej naslavlja odjemalce, ki lahko zagotovijo prožnost s ponujanjem zmanjšanja ali spremembe odjema na urni osnovi. Države članice bi morale imeti možnost, da same izberejo ustrezne ukrepe za doseganje ciljev zmanjšanja odjema, zlasti pa bi morale razmisliti o ekonomsko učinkovitih in tržno zasnovanih ukrepih, kot so dražbe ali razpisni sistemi za prilagajanje odjema ali neporabljeno električno energijo. To lahko vključuje razširitev

obstojećih shem ali nacionalnih spodbud za razvoj prilagajanja odjema. Vključuje lahko tudi finančne spodbude ali nadomestila sodelujočim udeležencem na trgu v primerih, ko se to plača za dodatno električno energijo, ki ni bila porabljena, v primerjavi s pričakovano običajno porabo v uri brez razpisa. Uvedba in izvajanje teh ukrepov ne bi smela posegati v pravila o državni pomoči.

Na podlagi ugotovljene urne proizvodnje med januarjem in avgustom 2022 bi 5-odstotno zmanjšanje v 10 % ur, pri katerih se je izkazal največji odjem električne energije, povzročilo, da bi bil povprečni odjem v teh urah na ravni prvih neizbranih konic. To bi torej prispevalo k izravnavi profila porabe na uro. Ker je plin običajno mejna tehnologija v urah, ko je odjem največji, lahko to ciljno 5-odstotno zmanjšanje privede tudi do zmanjšanja porabe plina, ki bi v štirimesečnem obdobju po ocenah znašal približno 1,2 milijarde kubičnih metrov. To v istem obdobju predstavlja približno 3,8 % porabe plina za električno energijo. Najnovejše študije² kažejo, da bi lahko s sedanjim potencialom prilagajanja odjema izpolnili obvezni cilj, kar bi pozitivno vplivalo na cene električne energije in na obseg prihrankov plina.

Zgornja meja tržnih prihodkov za proizvodnjo električne energije s podmejnimi tehnologijami

Kot drugo, predlagana uredba določa pristop za zbiranje presežnih prihodkov od proizvajalcev z nižjimi mejnimi stroški, na primer pri obnovljivih virih energije, jedrski energiji in lignitu (v nadaljnjem besedilu: podmejne tehnologije), z določitvijo naknadne omejitve prihodkov na MWh proizvedene električne energije.

Na trgu za dan vnaprej se cene električne energije določijo z variabilnimi stroški mejne tehnologije, tj. zadnje in najdražje elektrarne, ki je potrebna za zadovoljitev povpraševanja (sistem mejnih cen). Ker so cene električne energije na trgu za dan vnaprej referenca za določanje cen električne energije v vseh drugih tržnih časovnih okvirih, se s tem ukrepom zmanjšuje učinek tehnologije, ki narekuje mejne cene (običajno premog, danes pogosto plinske elektrarne), na prihodke drugih proizvajalcev z nižjimi mejnimi stroški, kar na primer velja za večino obnovljivih virov energije, jedrsko energijo in lignit. Pri tem se posnemajo tržni rezultati za te tehnologije, ki bi jih bilo mogoče pričakovati, če bi svetovne dobavne

---

² *Study on the quantification of Demand Response (DR) benefits to electricity suppliers and consumers in Europe in 2030 on its way to achieve deep decarbonisation* (Študija o količinski opredelitvi koristi prilagajanja odjema za dobavitelje in odjemalce električne energije v Evropi v letu 2030 na poti do temeljitega razogljičenja), Compass Lexecon, januar 2021; *Demand Side Flexibility potential contribution to 2023 gas reduction* (Morebitni prispevek prožnosti na strani odjema k zmanjšanju porabe plina leta 2023), DNV, september 2022.

verige delovale normalno in se energija z motnjami v oskrbi s plinom ne bi uporabljala kot orožje.

S tem vseunijskim pristopom, ki temelji na načelu solidarnosti, bi veleprodajni trgi električne energije delovali in obratovali kot danes, s čimer bi zagotovili, da bi se vedno najprej dispečirale najcenejše in najučinkovitejše elektrarne v EU in da bi se lahko države članice po potrebi zanesle na uvoz. Tako se še dalje spodbuja, da so tehnologije, kot so elektrarne na premog in plin, sistemi za shranjevanje energije in prilagajanje odjema, po potrebi na voljo za obratovanje, s čimer se bo zagotovilo stabilno delovanje elektroenergetskega sistema v zimski sezoni 2022–2023.

Višina zgornje meje tržnih prihodkov

Zgornjo mejo prihodkov, predpisano v tej uredbi, bi bilo treba določiti na ravni, ki zajema večino podmejnih proizvajalcev v EU in ne ogroža razpoložljivosti in donosnosti obstoječih elektrarn ter prihodnjih naložbenih odločitev za novo podmejno proizvodnjo.

Medtem ko se občasne in kratkoročne konične cene lahko štejejo za običajno značilnost trga električne energije in so lahko koristne za nekatere vlagatelje, da si povrnejo naložbe v proizvodnjo, se izjemno in trajno zviševanje cen od februarja 2022 znatno razlikuje od običajnih razmer na trgu z občasnimi koničnimi cenami ali dolgotrajnejšimi nihanji cen, vezanimi na gospodarske cikle.

zlasti ne pri naložbenih odločitvah za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ki so ključni za doseganje ciljev Unije glede razogljičenja. Pri naložbenih odločitvah ne bi smeli podcenjevati donosnosti, zato zgornje meje ne bi smeli določiti nižje od pričakovanj udeležencev na trgu glede povprečne višine cen električne energije v urah, ko je bil odjem najvišji, pred invazijo Rusije na Ukrajino. Pričakovanja glede povprečne tržne cene v konicah so bila v zadnjih desetletjih dosledno precej pod 180 EUR/MWh kljub razlikam v cenah med regijami v Uniji. Poleg tega simulacije na podlagi opazovanih cen v obdobju od januarja do avgusta 2022 kažejo, da bi zgornja meja, določena na 180 EUR/MWh, privedla do stabilizacije povprečnih prihodkov na 150 EUR/MWh. Ta povprečna raven prihodkov je stalno višja od trenutne diskontirane lastne cene proizvodnje energije (LCOE) za podmejne tehnologije, na katere se nanaša uporaba zgornje meje prihodkov³, kar bi proizvajalcem, za katere bi se uporabljala, omogočilo, da pokrijejo svoje naložbe in operativne stroške. Zgornja meja torej naj ne bi ovirala naložb v nove podmejne zmogljivosti. Zato Komisija predlaga

---

³ *Energy costs, taxes and the impact of government interventions on investments: final report* (Stroški energije, davki in vpliv državnih intervencij na naložbe: končno poročilo), Trinomics, oktober 2020.

določitev zgornje meje prihodkov na 180 EUR/MWh, kar vključuje potrebno varnostno rezervo.

Tako zgornjo mejo bi bilo treba določiti le za tržne prihodke, ne za skupne prihodke od proizvodnje (med drugim na primer tiste, ki izhajajo iz podpornih shem), da ne bi znatno vplivala na prvotno pričakovano donosnost projekta.

Enotna zgornja meja prihodkov po vsej Uniji je potrebna za ohranitev delovanja notranjega trga električne energije, saj bi se ohranila cenovna konkurenca med proizvajalci električne energije na podlagi različnih tehnologij, zlasti za obnovljive vire energije. Ker se bo zgornja meja uporabljala za prihodke na MWh proizvedene električne energije, to ne bo vplivalo na oblikovanje cen na veleprodajnih trgih električne energije. Dispečiranje elektrarn bo še naprej potekalo na podlagi njihove ravni učinkovitosti, pri čemer bodo najprej dispečirane tiste z nižjimi mejnimi stroški, in ne bo vplivalo na čezmejno trgovino z električno energijo.

Države članice bodo morale uvesti ustrezne postopke za pobiranje presežnih prihodkov od proizvajalcev, saj se lahko zgornja meja prihodkov uporabi ob poravnavi transakcij, ali če to ni mogoče, pozneje. To je odvisno od razlik v načinu delovanja veleprodajnih trgov električne energije v različnih časovnih okvirih in njihovi organizaciji v državah članicah.

Področje uporabe zgornje meje

Zgornja meja tržnih prihodkov bi se uporabljala za prihodke od prodaje električne energije za vse podmejne proizvajalce, kot so opredeljeni v Uredbi, in bi zajemala vse tržne časovne okvire, ne glede na to, ali se z električno energijo trguje dvostransko (na prostem trgu) ali na centraliziranem trgu. Če bi se zgornja meja uporabljala samo za določene časovne okvire ali samo za borze in druge organizirane trge, bi to utegnilo podmejne proizvajalce spodbuditi k trgovanju z električno energijo v časovnih okvirih in na trgih, ki jih ukrep ne zajema. Po drugi strani bi predlagana široka uporaba zgornje meje prihodkov ohranila spodbude za sklepanje dolgoročnih pogodb o odkupu električne energije, ki so ključnega pomena za odjemalce, da se zavarujejo pred nestanovitnostjo cen, ter so pomembno orodje za spodbujanje naložb v podmejne tehnologije, zlasti obnovljive vire energije. Ker zgornja meja prihodkov ne vpliva na oblikovanje cen, bi bilo odjemalcem v interesu, da sklenejo dolgoročne pogodbe o odkupu električne energije, ki bi jim omogočile, da bi imeli neposredne koristi od nižjih cen, kot so tiste na trgu.

Zgornja meja prihodkov se bo uporabljala na MWh proizvedene električne energije. Ne glede na pogodbeno obliko, v kateri lahko poteka trgovanje z električno energijo, bi se morala

zgornja meja uporabljati samo za realizirane tržne prihodke. To je potrebno, da se ne bi uporabljala za proizvajalce, ki dejansko nimajo koristi od sedanjih visokih cen električne energije, ker so svoje prihodke zavarovali pred nihanji na veleprodajnem trgu električne energije pri ceni, ki je nižja od zgornje meje. Če torej obstoječe ali prihodnje pogodbene obveznosti, kot so pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov in druge vrste pogodb o nakupu električne energije ali terminsko zavarovanje, privedejo do tržnih prihodkov od proizvodnje električne energije v višini pod zgornjo mejo, jih njena uporaba ne bi zajela.

Opredelitev zadevnih podmejnih tehnologij

Zgornja meja prihodkov se uporablja za tržne prihodke od prodaje električne energije, proizvedene s tehnologijami, katerih mejni stroški so nižji od zgornje meje, kot so vetrna, sončna, geotermalna in jedrska energija, biomasa, nafta in proizvodi, povezani z nafto, hidroelektrarne brez rezervoarja itd.

Zgornja meja tržnih prihodkov pa se naj ne bi uporabljala za tehnologije, pri katerih bi bil zaradi stroškov vhodnega goriva prag dobička nad zgornjo mejo, saj bi to ogrozilo te dejavnosti in nenazadnje zanesljivost oskrbe. To na primer velja za plinske elektrarne in elektrarne na premog. Po invaziji na Ukrajino so cene zemeljskega plina in črnega premoga skokovito narasle⁴, zaradi česar je cena rentabilne proizvodnje nad zgornjo mejo. Če bi za plinske elektrarne in elektrarne na premog veljala zgornja meja prihodkov, ne bi mogle kriti svojih stroškov obratovanja in bi bile primorane ustaviti proizvodnjo.

V skladu s cilji sporočila o REPowerEU uporaba zgornje meje ne bi smela ovirati spodbud za naložbe v tehnologije prožne proizvodnje energije (npr. prilagajanje odjema in vse vrste shranjevanja) in proizvodnjo električne energije iz virov, ki neposredno konkurirajo zemeljskemu plinu in elektrarnam na zemeljski plin. Zato se zgornja meja ne bi smela uporabljati za elektrarne, ki uporabljajo biometan.

To je potrebno za ohranitev spodbud za te tehnologije in vrste proizvodnje ter zmanjšanje porabe plina, kot je poudarjeno v sporočilu o RePowerEU.

Da bi ohranili spodbude za razvoj inovativnih tehnologij, se zgornja meja prihodkov ne bi smela uporabljati za predstavitvene projekte. To je sicer že pogosta praksa, saj je zaslužek za predstavitvene projekte običajno določen zunaj trga (npr. fiksni prihodki prek zagotovljenih odkupnih cen).

---

⁴ Cena zemeljskega plina se je zvišala nad 200 EUR/MWh, cena premoga pa nad 300 EUR/MWh.

V nekaterih državah članicah so prihodki nekaterih proizvajalcev že omejeni z državnimi ukrepi. Ti proizvajalci torej nimajo koristi od povečanih prihodkov zaradi nedavnega zvišanja cen električne energije. Zato bi bilo treba proizvajalce, za katere že veljajo tovrstni državni ukrepi, izključiti iz uporabe zgornje meje.

Da bi preprečili prekomerna upravna bremena in zagotovili učinkovito uporabo predlaganega ukrepa, bi bilo treba državam članicam dovoliti, da zgornje meje ne uporabljajo za proizvajalce, ki električno energijo proizvajajo v obratih z zmogljivostjo pod 20 kW.

Prerazporeditev končnim odjemalcem

Preseženi prihodki zaradi uporabe zgornje meje se prenesejo na končne odjemalce električne energije. To vključuje vse kupce električne energije za lastno porabo. Države članice bi se morale pri izbiri upravičencev do prerazporeditve čim bolj osredotočiti na končne odjemalce, bodisi zasebne bodisi komercialne, ki so najbolj izpostavljeni visokim cenam električne energije. Razdelitev presežnih prihodkov, kot je določena v tem instrumentu, ne posega v uporabo členov 107 in 108 PDEU.

Reševanje težav, s katerimi se soočajo odjemalci

Ta predlog nenazadnje vsebuje ključne določbe za reševanje težav, s katerimi se zaradi zelo visokih cen energije soočajo odjemalci. Izziv v sedanji krizi je zagotoviti ustrezno podporo, tako da bodo imeli gospodinjski odjemalci še naprej dostop do potrebne energije, ne da bi pri tem izničili spodbude za varčevanje z energijo. Izhodišče za ukrepanje je popolno priznavanje stiske, v kateri so se znašla gospodinjstva, tudi tista s srednjimi dohodki, in dejstva, da so potrebni podporni ukrepi na nacionalni ravni.

Države članice so že uvedle široko paleto podpornih ukrepov, vključno z ukrepi, ki temeljijo na naboru orodij. Med njimi so neposredna dohodkovna podpora, znižanje davkov in dajatev ter rabati na računih odjemalcev za energijo, pa tudi ukrepi v podporo energijski učinkovitosti in proizvodnji energije iz obnovljivih virov na kraju samem. Države članice so posegale v določanje cen pri dobavi električne energije, tj. v določanje reguliranih cen za končne odjemalce.

Vsa ta orodja bodo še naprej pomembna. Države članice bi morale imeti možnost, da izberejo tista, ki najbolj ustrezajo njihovim nacionalnim okoliščinam. S podporo odjemalcem bo treba v največji možni meri podpirati tudi zmanjšanje odjema. Seveda je treba tudi priznati, da so morda nekateri odjemalci že blizu minimalne osnovne ravni porabe, ki je potrebna za zaščito njihove blaginje.

Smernice za uporabo državnih posegov v določanje cen je Komisija zagotovila v sporočilu z naslovom REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo⁵, in sicer z zasnovo javnih posegov v določanje cen za dobavo električne energije, tako da bodo koristili odjemalcem v sedanji krizi in dolgoročno okrepili konkurenco v korist odjemalcev. Vendar v skladu z Direktivo (EU) 2019/944 taki posegi v določanje cen ne smejo zajemati malih in srednjih podjetij ter ne smejo biti nižji od stroškov.

Pravica odjemalcev, da izberejo dobavitelja energije, ki jim ponuja najboljšo ceno in storitev, je v središču notranjega trga električne energije. Konkurenca, ki je posledica tega, je povzročila zniževanje cen in povečala izbiro, saj se odjemalcem ni bilo več treba zanašati na obstoječe monopoliste. Konkurenca ter izbira dobaviteljev in ponudb bosta tudi ključni del uresničevanja evropskega zelenega dogovora, saj odjemalcem omogočata, da izkoristijo prednosti notranjega trga električne energije in prispevajo k doseganju ciljev Unije glede energijske učinkovitosti in energije iz obnovljivih virov.

Kot je navedeno v sporočilu o kratkoročnih intervencijah na trgih in dolgoročnih izboljšavah zasnove trga električne energije, Komisija meni, da bi lahko bilo v sedanjih okoliščinah sprejemljivo, da se regulacija cen razširi na mala in srednja podjetja (MSP). Ker energetska zakonodaja EU ne določa posebnega okvira za te odjemalce, bi državam članicam z možnostjo, da med to krizo posege v določanje cen v obliki reguliranih cen razširijo na mala in srednja podjetja, zagotovili še eno orodje za obvladovanje učinka krize. Ta pristop odraža dejstvo, da trenutne razmere na energijskem trgu z visokimi in nestanovitnimi veleprodajnimi cenami plina in električne energije lahko omejujejo konkurenco in škodujejo odjemalcem v segmentu malih in srednjih podjetij. Vseeno bi bilo treba ob tej možnosti ohraniti spodbudo za zmanjšanje porabe, zato bi morala biti omejena na 80 % njihove pretekle porabe.

Z javnimi posegi v določanje cen električne energije, ki so nižje od stroškov, bi lahko nekatere države članice neposredno ublažile posledice krize za odjemalce. Taki ukrepi pa tudi pomembno vplivajo na delovanje konkurence na maloprodajnem trgu, inovacije in spodbudo za zmanjšanje odjema. Zato jih je treba, čeprav gre za nujne ukrepe, dopolniti z zaščitnimi ukrepi, ki bodo zagotavljali nediskriminatorno obravnavo dobaviteljev, in spodbudo za zmanjšanje odjema.

Zagotavljanje, da notranji trg električne energije državam članicam daje na voljo orodja in prožnost, ki so potrebni za odziv na krizo, je ključni del potrebne solidarnosti. Države članice

---

⁵ COM(2022) 108 final.

pa bi morale še vedno imeti izbiro, ali bodo te možnosti uporabile, saj lahko same najbolje določijo učinkovitost teh ukrepov, zlasti v primerjavi z drugimi orodji, in jih uskladijo, tako da se bo podpora usmerila tja, kjer je najbolj potrebna.

3. SOLIDARNOSTNI PRISPEVEK

Izjemno zvišanje cen, ki je posledica trenutnih razmer na trgu, ne koristi le podjetjem, ki proizvajajo električno energijo, temveč tudi sektorju fosilnih goriv, pri čemer se ustvarja dobiček, ki presega rezultate običajnih poslovnih dejavnosti. Hitro naraščajoče cene energije in električne energije močno obremenjujejo javne organe, potrošnike in podjetja, zato je treba ukrepati, da ne bodo dosegle nevzdržnih ravni, kar bi imelo še veliko večje in potencialno škodljive družbene in gospodarske posledice. Ta razvoj dogodkov zahteva skupen odziv na ravni Unije. Voditelji EU in Komisija so zato ugotovili, da so nujno potrebni dodatni ukrepi, s katerimi bi ublažili posledice teh razmer za državljane in gospodarske subjekte EU ter preprečili še hujšo krizo.

Da bi finančno podprli ukrepe, potrebne za odziv na trenutne krizne razmere, s katerimi se soočajo gospodinjstva in podjetja, morajo tisti, ki ustvarjajo presežni dobiček, v duhu solidarnosti prispevati del tega dobička.

Ta uredba uvaja solidarnostni prispevek industrije fosilnih goriv, ki bo veljal v vseh državah članicah. Gre za izreden in začasen ukrep, ki je primeren v trenutnih razmerah in bi ga države članice sprejele v duhu solidarnosti, da bi ublažile neposredne gospodarske posledice hitro naraščajočih cen energije za proračune javnih organov, potrošnike in podjetja po vsej Uniji.

Z uvedbo začasnega solidarnostnega prispevka se bo zagotovilo, da bodo tudi navedeni sektorji prispevali sorazmerno z dobičkom, ustvarjenim zaradi kriznih razmer. Obenem bo prispevek zasnovan tako, da bo na voljo dovolj sredstev za financiranje naložb, potrebnih za podporo energetskega prehodu in novim tehnologijam, tudi na ravni EU.

V ta namen je v tem predlogu določen ukrep v obliki začasnega solidarnostnega prispevka, ki temelji na obdavčljivem presežnem dobičku podjetij in stalnih poslovnih enot, dejavnih samo na področju nafte, plina, premoga in rafinerij, ustvarjenem v poslovnem letu 2022, ter je sorazmeren in primeren glede na trenutne socialno-ekonomske razmere. S tem prispevkom se bodo v duhu solidarnosti med državami članicami financirali ukrepi, ki bodo pomagali blažiti trenutno krizo. Ta ukrep bo omogočil prerazporeditev sredstev ter finančno podporo gospodinjstvom in podjetjem, da bi ublažili posledice trajno visokih cen energije, zmanjšali porabo energije in podprli energijsko intenzivne panoge, usmerjene v obnovljive vire energije

ali energijsko učinkovitost, ter bi Unija postala energetska neodvisna, kar bi koristilo vsem državam članicam. Poleg tega trenutne motnje v oskrbi s plinom ter njihovi učinki na cene plina in električne energije, večji odjem energije zaradi rekordno visokih poletnih temperatur in manjša razpoložljivost nekaterih elektrarn pomenijo hudo težavo pri oskrbi z določenim proizvodom – v tem primeru z energijo. Ta ukrep bo pomagal ohraniti nemoteno delovanje notranjega trga in zagotoviti potrebno solidarnost med državami članicami. Razdelitev presežnega dobička, kot je določena v tem instrumentu, ne posega v uporabo členov 107 in 108 PDEU.

4. SKLADNOST Z VELJAVNIMI PREDPISI S PODROČJA ZADEVNE POLITIKE

Predlagani instrument določa začasne, sorazmerne in izredne ukrepe. Dopolnjuje ustrezne obstoječe pobude in zakonodajo EU ter pobude, ki jih je Komisija že sprejela v odziv na trenutno krizo na energijskih trgih. Logično gradi na obstoječih pobudah, kot sta nabor orodij za cene energije⁶⁷, sprejet 13. oktobra 2021, in načrt REPowerEU z dne 18. maja 2022, v katerem je navedena vrsta ukrepov, s katerimi lahko države članice podprejo odjemalce, ter dopolnjuje pobudo „Varčujmo s plinom za varno zimo“.

Poleg tega bodo elementi za zmanjšanje odjema iz predlagane uredbe podkrepili nedavno sprejeto Uredbo (EU) 2022/1032⁸ glede skladiščenja plina, saj bodo zmanjšali potrebo po proizvodnji električne energije iz plina, kar bo državam članicam pomagalo ohraniti zaloge plina, ustvarjene na podlagi obveznosti polnjenja skladišč, in zagotoviti oskrbo v zimi 2022–2023.

Razširitev obsega državnih posegov v skladu z ukrepi iz te uredbe upravičujejo trenutne težke razmere na trgih električne energije.

Predlagana pobuda je odziv na povečano breme maloprodajnih cen, ki ga občutijo vsi odjemalci električne energije, ter na potrebo po zmanjšanju odjema in varčevanju s plinom v tej zimi zaradi ruske vojne proti Ukrajini.

---

⁶ COM(2021) 660 final z dne 13. oktobra 2021: Spopadanje z naraščajočimi cenami energije: nabor orodij za ukrepanje in podporo.

⁷ COM(2022) 236 final.

⁸ Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi uredb (EU) 2017/1938 in (ES) št. 715/2009 glede skladiščenja plina (UL L 173, 30.6.2022, str. 17).

Glede na zasnovo predlagane pobude, zlasti raven in začasno naravo predlagane zgornje meje tržnih prihodkov za proizvodnjo električne energije s podmejnimi tehnologijami, Komisija meni, da je predlog skladen s cilji evropskih podnebnih pravil.

5. SKLADNOST Z DRUGIMI POLITIKAMI UNIJE

Ta predlog je izreden ukrep, ki se bo uporabljal za omejeno obdobje in je skladen s širšim nizom pobud za povečanje energetske odpornosti Unije ter zmanjšanje tveganja ali ublažitev posledic morebitnih izrednih razmer. Predlog ohranja delovanje notranjega trga in ne ogroža njegove celovitosti, saj so delujoči čezmejni energijski trgi ključni za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe v razmerah pomanjkanja oskrbe. Ker zagotavlja bolj usklajeno zmanjševanje odjema električne energije, je tudi v skladu z ambicijami Komisije iz zelenega dogovora, poleg tega pa sledi istim načelom in ciljem, kot so opisani v pobudi „Varčujmo s plinom za varno zimo“. Predlog je tudi v skladu z načeli varstva potrošnikov, saj je njegov cilj zagotoviti dostopne cene energije za odjemalce po vsej EU.

6. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

Pravna podlaga

Pravna podlaga tega instrumenta je člen 122(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU).

Trenutne motnje v oskrbi s plinom ter njihovi učinki na cene plina in električne energije, večji odjem energije zaradi rekordno visokih temperatur to poletje ter manjša razpoložljivost nekaterih proizvajalcev električne energije pomenijo hudo težavo pri oskrbi z energenti (v tem primeru z energijo) v skladu s členom 122 PDEU. Skokovit porast cen električne energije močno obremenjuje potrošnike in podjetja, in če ne bomo ukrepali, bi lahko dosegle nevzdržne ravni, kar bi lahko imelo znatne širše družbene in gospodarske posledice. Voditelji EU in Komisija so ugotovili, da so nujno potrebni dodatni ukrepi, s katerimi bi ublažili posledice za državljane EU in izboljšali pripravljenost na prihajajočo zimo.

Začasni ukrepi iz predlagane uredbe udejanjajo načelo solidarnosti na področju energije in državam članicam omogočajo usklajen pristop k zaščiti odjemalcev, ne da bi pri tem ogrozili delovanje notranjega trga električne energije.

Da bi preprečili znatno izkrivljanje notranjega trga in dobavnih verig, ki bi lahko še bolj ogrozilo oskrbo to zimo, je bistveno, da vse države članice skupaj in v duhu solidarnosti čim prej ukrepajo. Trenutna kriza je negativno prizadela vse države članice, vendar vse niso enako

finančno sposobne podpreti odjemalcev. Zato bi se lahko zgodilo, da bi nekatere države članice podprle odjemalce, druge pa si tega morda ne bi mogle privoščiti ali bi oklevale in bi posredovale z ukrepi, ki bi negativno vplivali na notranji trg električne energije.

Usklajena prizadevanja za zmanjšanje odjema in prerazporeditev presežnih prihodkov odjemalcem v težavah so najboljši način za soočanje z izzivi, ki nas čakajo to zimo. Z usklajevanjem zmanjševanja odjema, ohranjanjem možnosti uvoza električne energije, kadar je to potrebno, in uporabo presežnih prihodkov za podporo odjemalcem bodo države članice lahko bolje podprle potrošnike in podjetja ter s tem ublažile posledice inflacije v celotnem gospodarstvu in povečale odpornost notranjega trga EU. Usklajeno ukrepanje je potrebno tudi zato, da bi prispevali k boljši plačilni sposobnosti državljanov in podjetij ter tako ublažili vpliv inflacije na celotno gospodarstvo Unije. Vse države članice bi si morale deliti breme in prispevati k skupnim prizadevanjem za podporo odjemalcem, da ne bi spodkopavali načel enotnega trga.

Čeprav posledice pomanjkanja oskrbe s plinom, ki se odražajo v cenah električne energije, ne prizadenejo vseh držav članic enako, se morajo vse zavezati temu ukrepu in zmanjšati svojo porabo električne energije na enaki ravni. Usklajena prizadevanja na ravni EU za zmanjšanje odjema električne energije povsod po EU bodo prispevala k splošnemu zmanjšanju porabe električne energije v Uniji, kar bo privedlo do nižjih veleprodajnih cen električne energije in posledično nižjih cen za odjemalce. Zmanjšanje odjema električne energije v konicah bo prispevalo k manjši potrebi po plinskih elektrarnah, saj bo na splošno manj povpraševanja po električni energiji. Takšen usklajen odziv bo omogočil prihranke električne energije v Uniji, ki jih v enakem obsegu ne bi bilo mogoče doseči brez usklajenega ukrepanja vseh držav članic na ravni EU. Vse države članice bodo prispevale k skupnim prizadevanjem za znižanje cen in odpravo tveganj za zanesljivost oskrbe. Ker so elektroenergetski sistemi držav članic na notranjem trgu električne energije tesno povezani, bo ta ukrep lahko učinkovit le, če si bodo za zmanjšanje odjema prizadevale vse države članice.

Podobno bo solidarnost med državami članicami z enotno zgornjo mejo prihodkov za podmejne proizvodne tehnologije ustvarila prihodke za države članice, s katerimi bodo lahko financirale ukrepe v podporo končnim odjemalcem električne energije, hkrati pa ohranila cenovne signale na trgih po vsej Evropi in čezmejno trgovino. Tako se bo zagotovilo, da bo električna energija v Evropi še naprej na voljo tam, kjer je najbolj potrebna, in da se bo poceni proizvedena električna energija izvažala v države članice, kjer je proizvodnja električne

energije dražja. Takšna usklajena prizadevanja držav članic torej udejanjajo načelo energetske solidarnosti med državami članicami in državljani Unije.

Ta ukrep je poleg tega združljiv s sedanjim načinom trgovanja z električno energijo in določanja njenih cen po Evropi, kar pomeni, da bosta trgovanje z energijo in njena medsebojna izmenjava ostala nespremenjena, da se bodo lahko države članice pri uvozu še naprej zanašale na svoje sosede ter da bodo države članice z manjšo domačo proizvodnjo in omejenimi naravnimi viri bolje zaščitene pred tveganji motenj v oskrbi. Zato je utemeljeno, da je podlaga za predlagani instrument člen 122(1) PDEU.

Izjemno zvišanje cen je privedlo do tega, da se številna gospodinjstva soočajo s precejšnjimi težavami pri plačevanju računov, pomeni pa tudi resno tveganje za gospodarstvo. Ker obseg trenutnih težav v veljavnem regulativnem okviru ni bil predviden, je zato primerno dovoliti državne posege v maloprodajne cene tudi za mala in srednja podjetja, pod določenimi pogoji pa tudi posege, ki vodijo v znižanje cen pod raven stroškov dobaviteljev energije, tako za gospodinjstva kot za mala in srednja podjetja.

Učinki pomanjkanja oskrbe s plinom na cene električne energije in možnosti financiranja podpornih ukrepov iz državnega proračuna pa se med državami članicami razlikujejo. Posledica tega je nesorazmeren vpliv krize v nekaterih delih Unije, kjer odjemalci ne morejo dostopati do energije, ki jo potrebujejo, ker se dobavitelji umikajo s trga. Če se predlagani ukrepi ne sprejmejo, se lahko zgodi, da bodo te odjemalce in dobavitelje zmožne zaščititi le države članice, ki imajo dovolj fiskalnega manevrskega prostora, kar bo povzročilo hudo izkrivljanje notranjega trga. Enotna obveznost o prenosu preseženih prihodkov na končne odjemalce, ki jo uvaja predlagana uredba, bo načeloma zagotovila, da bodo vse države članice zmožne zaščititi svoje odjemalce in navedena dodatna sredstva uporabiti za isti namen. Pozitiven učinek na cene energije se bo prelil tudi na medsebojno povezan trg EU in prispeval k zniževanju stopnje inflacije. Zato se bodo v medsebojno povezanem gospodarstvu Unije pozitivni učinki nacionalnih ukrepov prenesli tudi na druge države članice.

Države članice morajo skupaj določiti usklajen, enkraten in začasen solidarnostni prispevek na podlagi obdavčljivega presežnega dobička, ki so ga v poslovnem letu 2022 ustvarili podjetja in stalne poslovne enote EU, dejavni na področju nafte, plina, premoga in rafinerij v Uniji, ki ga bo urejal skupni okvir, da bo mogoče zaščititi potrošnike in podjetja pred hitro rastočimi cenami energije po vsej Uniji, obenem pa ohraniti nemoteno delovanje notranjega trga in zagotoviti potrebno medsebojno solidarnost. Zato je utemeljeno, da je podlaga za predlagani instrument člen 122(1) PDEU. Uvedba solidarnostnega prispevka v sveženj

ukrepov, ki se bodo začeli izvajati v okviru nujnega posredovanja na področju energije, dodaja element pravičnosti.

Ta predlog torej zagotavlja, da bodo vse države članice usklajevale svoja prizadevanja. Odraža načelo energetske solidarnosti, ki ga je Sodišče nedavno potrdilo kot temeljno načelo prava EU⁹.

Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Načrtovani ukrepi te pobude so povsem skladni z načelom subsidiarnosti. Zaradi precejšnje negotovosti na trgu električne energije v Uniji in s tem tudi izjemno visokih cen, ki so posledica ruskega izsiljevanja s plinom, je potrebno ukrepanje na ravni Unije. Potreben je usklajen pristop z zmanjšanjem odjema električne energije po vsej Uniji v duhu solidarnosti, da se čim bolj zmanjša tveganje morebitnih večjih motenj v zimskih mesecih, ko bosta poraba električne energije in proizvodnja električne energije iz plina večji.

Edinstvena narava krize v oskrbi s plinom in vloga tega energenta kot ključne tehnologije za zadovoljitev povpraševanja po električni energiji upravičujeta tudi ukrepanje na ravni Unije, kar zadeva trge električne energije. Države članice morajo imeti možnost, da se po potrebi, na primer to zimo, zanesejo na uvoz, pri čemer je treba poudariti pomen notranjega trga električne energije. Da kriza zaradi visokih cen ne bi postala kriza glede zanesljivosti oskrbe, se mora energija še naprej pretakati po Evropi. Vendar mora biti to cenovno dostopno, zato bi bilo treba odpraviti nesorazmerne učinke na račune za električno energijo, ki jih plačujejo odjemalci. Za ohranitev delovanja elektroenergetskega sistema ter čezmejne trgovine in naložb je skupen pristop k zgornji meji prihodkov za podmejne tehnologije razumen, primeren in sorazmeren.

Kar zadeva električno energijo, ta predlog določa končni rezultat, ki ga je treba doseči z ukrepi, in sicer z določitvijo ukrepov za zmanjšanje odjema in pravno zavezujočih obveznosti glede zmanjšanja porabe energije, ko so cene električne energije najvišje, ter z omejitvijo prihodkov za podmejne tehnologije. Obenem daje državam članicam popolno neodvisnost pri izbiri najučinkovitejših sredstev za izpolnjevanje teh obveznosti v skladu z njihovimi nacionalnimi posebnostmi in razširja njihove možnosti, da posežejo v regulacijo cen. Natančneje:

- kar zadeva zmanjšanje odjema električne energije, predlagana uredba določa zavezujoče cilje, ki jih je treba doseči, pri čemer državam članicam prepušča izbiro sredstev za doseganje teh ciljev;

---

⁹ Sodbna v zadevi C-848/19 P (Nemčija proti Poljski).

- kar zadeva zgornjo mejo prihodkov za financiranje podpore odjemalcem, predlagana uredba določa enotno zgornjo mejo, ki velja v Uniji. Vendar države članice ohranjajo pravico do uvedbe dodatnih omejitev, če so te sorazmerne, ne izkrivljajo delovanja veleprodajnih trgov električne energije, zagotavljajo kritje stroškov naložb, ne ogrožajo naložbenih signalov in so v skladu s pravom Unije. Presežni prihodki se bodo uporabili za podporo odjemalcem, pri čemer bodo imele države članice popolno avtonomijo glede načina zagotavljanja, da ti presežni prihodki dosežejo odjemalce;
- kar zadeva ukrepe javnih posegov v maloprodajne cene, predlagana uredba državam članicam dejansko daje več manevrskega prostora za sprejemanje takih ukrepov v primerjavi s sedanjim zakonodajnim okvirom na ravni Unije, kar je v skladu z načelom subsidiarnosti.

Kar zadeva ukrep v sektorju fosilnih goriv, začasni solidarnostni prispevek rešuje izziv, s katerim se soočajo vse države članice in ki se trenutno obravnava na različne načine, z okvirom, ki ureja solidarnostni prispevek na evropski ravni. Skupna pobuda na ravni Unije zajema obvezno uvedbo solidarnostnega prispevka v vsaki državi članici za nekatera podjetja in stalne poslovne enote, dejavne predvsem na področju nafte, plina, premoga in rafinerij. Tega problema države članice same ne morejo ustrezno obravnavati.

Solidarnostni prispevek, uveden s to uredbo, bo povečal prihodke za državni proračun in omogočil financiranje ukrepov za zmanjšanje bremena visokih stroškov energije za odjemalce, zlasti ranljive osebe in podjetja. Vse države članice niso uvedle takih ukrepov, vsebina že sprejetih ukrepov pa se med državami članicami razlikuje.

Obvezen solidarnostni prispevek iz presežnega dobička, ki ga bo urejal skupni okvir Unije, bo torej v zadostni meri zagotovil enake konkurenčne pogoje po vsej Uniji in organom vseh držav članic omogočil, da poberejo tovrstni presežni dobiček, da se bodo lažje spopadale z izjemnimi razmerami zaradi hitro rastočih cen, ki zahtevajo nujno ukrepanje v vseh državah članicah. Pobuda EU bi torej prinesla dodano vrednost v primerjavi s posameznimi ukrepi na nacionalni ravni.

Ta ukrep je torej zaradi njegovega obsega in učinkov lažje izvesti na ravni Unije, zato lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti, kot je določeno v členu 5 Pogodbe o Evropski uniji.

Sorazmernost

Pobuda je skladna z načelom sorazmernosti. V okviru področja uporabe člena 122(1) PDEU je posredovanje politike primerno glede na gospodarske razmere ter sorazmerno z razsežnostjo in naravo opredeljenih problemov in doseganjem zastavljenih ciljev.

Glede na geopolitične razmere brez primere ter veliko grožnjo za možnost preživljanja državljanov in gospodarstvo EU je jasno, da je potrebno usklajeno ukrepanje. Usklajena prizadevanja za zmanjšanje skupne porabe električne energije in porabe električne energije v konicah, omejitev prihodkov podmejnih proizvajalcev električne energije ter povečanje manevrskega prostora držav članic za javne posege v določanje maloprodajnih cen so primerna sredstva za zmanjšanje obstoječega pritiska na rast cen električne energije v škodo odjemalcev. Obenem ni mogoče predvideti drugih, manj vsiljivih ukrepov, ki bi bili enako učinkoviti pri doseganju tega cilja.

Predlagani solidarnostni prispevek spoštuje načelo sorazmernosti, saj ne presega tistega, kar je nujno potrebno za doseganje ciljev. Temelji na stopnji in osnovi za izračun, ki zagotavljata, da je dobiček delno namenjen takemu prispevku, ne da bi energetska podjetja v naftnem, plinskem, premogovniškem in rafinerijskem sektorju po nepotrebnem ovirali pri uporabi takšnega presežnega dobička za prihodnje naložbe ali za zagotavljanje svoje sposobnosti preživetja. Zato je stopnja, predlagana v uredbi, omejena na tretjino obdavčljivega presežnega dobička po uporabi rezerve za davčno osnovo. Da pa bi se upoštevale posebne okoliščine držav članic, je predlagana stopnja najnižja stopnja, države članice pa lahko uporabijo višjo stopnjo, če menijo, da je to potrebno.

Poleg tega je solidarnostni prispevek začasen in omejen na presežni dobiček, ustvarjen v poslovnem letu 2022, ter se pobira samo za presežni dobiček v naftnem, plinskem, premogovniškem in rafinerijskem sektorju, pri čemer se upošteva nepričakovani dobiček, ustvarjen zaradi nepredvidljivih okoliščin. Države članice, v katerih že velja domača dajatev ali davek, ki presega predlagano stopnjo solidarnostnega prispevka, lahko še naprej uporabljajo obstoječo višjo stopnjo, da bi upoštevale nacionalne posebnosti, zaradi katerih so sprejele takšno stopnjo.

Zato predlog ne presega tistega, kar je nujno potrebno za doseganje ciljev, ki so določeni v tem instrumentu. Predlagani ukrepi se štejejo za sorazmerne in v največji možni meri temeljijo na obstoječih pobudah, ki so jih države članice dobro sprejele.

Izbira instrumenta

Ob upoštevanju obsega energetske krize, možnosti njenih družbenih, gospodarskih in finančnih posledic ter nujnosti njihove ublažitve Komisija meni, da je primerno ukrepati s splošno uredbo, ki se uporablja neposredno in takoj. To bi privedlo do hitrega, enotnega in vseevropskega mehanizma sodelovanja.

7. POSVETOVANJA Z DELEŽNIKI IN OCENE UČINKA

Posvetovanja z deležniki

Zaradi politične občutljivosti predloga in nujnosti njegove priprave, da bi ga Svet lahko pravočasno sprejel, ni bilo mogoče izvesti namenskega posvetovanja z deležniki.

Vendar namerava Komisija sodelovati z deležniki, zlasti z energijsko intenzivnimi panogami, da bi zagotovila uspešno izvajanje te uredbe.

Glede na začasnost in nujnost ukrepov za odziv na izredne razmere ni bilo mogoče izvesti ocene učinka.

Temeljne pravice

Ni ugotovljenega negativnega učinka na temeljne pravice. Ukrepi v okviru tega instrumenta ne bodo vplivali na pravice odjemalcev, ki so določeni kot zaščiteni v skladu z Uredbo (EU) 2017/1938, vključno z vsemi gospodinjskimi odjemalci. Poleg tega se pri uvedbi zgornje meje prihodkov in začasnega solidarnostnega prispevka v predlagani uredbi v celoti upošteva potreba po zaščiti legitimnih pričakovanj in obstoječih naložb, zato ne bo ogrožena pravica do lastništva in uporabe zakonito pridobljene lastnine. Instrument bo državam članicam omogočil, da zmanjšajo tveganja, povezana s pomanjkanjem plina in posledičnim dvigom cen energije, ki bi sicer močno vplivala na gospodarstvo in družbo. Z zagotovitvijo nadomestila za dobavitelje, ki morajo električno energijo prodajati pod ravnjo stroškov, se zagotovi, da take osebe niso prikrajšane za svoje temeljne pravice, čeprav brez poseganja v uporabo pravil o državni pomoči.

8. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Za ta predlog niso potrebna dodatna sredstva iz proračuna EU.

9. DRUGI ELEMENTI

Ni relevantno.

Predlog

UREDBA SVETA

o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 122(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Od septembra 2021 je opaziti zelo visoke cene na trgih električne energije. Kot je navedla agencija ACER v oceni zasnove veleprodajnega trga električne energije EU iz aprila 2022¹⁰, je to predvsem posledica visoke cene plina, ki se uporablja kot vložek za proizvodnjo električne energije. Elektrarne na zemeljski plin so pogosto potrebne za zadovoljitev povpraševanja po električni energiji v delih dneva, ko je to najvišje, ali kadar količine električne energije, proizvedene z drugimi tehnologijami, kot so jedrska energija, hidroenergija ali spremenljivi obnovljivi viri energije, ne zadostujejo za zadovoljitev povpraševanja. Zaradi stopnjevanja ruske vojaške agresije proti Ukrajini, ki je pogodbenica Energetske skupnosti, od februarja 2022 se je oskrba s plinom občutno zmanjšala. Ruska invazija na Ukrajino je povzročila tudi negotovost glede oskrbe z drugimi surovinami, kot sta črni premog in surova nafta, ki se uporabljata v obratih za proizvodnjo električne energije. To je privedlo do znatnih dodatnih zvišanj cen električne energije in njihove nestanovitnosti.
- (2) Znatno nižje ravni dobave plina v zadnjem času in vse večje motnje v oskrbi s plinom iz Rusije kažejo na veliko tveganje, da bi v bližnji prihodnosti lahko prišlo do popolne ustavitve ruske oskrbe s plinom. Za povečanje zanesljivosti oskrbe z energijo v Uniji je Svet sprejel Uredbo (EU) 2022/1369¹¹, ki določa prostovoljno zmanjšanje povpraševanja po zemeljskem plinu za 15 % to zimo, Svetu pa omogoča, da razglasi pripravljenost na ravni Unije glede zanesljivosti oskrbe, na podlagi česar bi zmanjšanje povpraševanja po plinu postalo obvezno.
- (3) Hkrati je bil zaradi izjemno visokih temperatur poleti leta 2022 zabeležen večji odjem električne energije za hlajenje, kar je povečalo pritisk na proizvodnjo električne energije, obenem pa je bila zaradi tehničnih in vremenskih okoliščin proizvodnja električne energije z nekaterimi tehnologijami znatno pod preteklimi ravni. Razlog za to je bila predvsem izjemna suša, ki je povzročila (i) izpad proizvodnje električne energije v jedrskih elektrarnah v različnih državah članicah zaradi pomanjkanja

---

¹⁰

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%2520Final%2520Assessment%2520of%2520the%2520EU%2520Wholesale%2520Electricity%2520Market%2520Design.pdf

¹¹ Uredba Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu (UL L 206, 8.8.2022, str. 1).

razpoložljive hladilne vode, (ii) zmanjšano proizvodnjo električne energije v hidroelektrarnah in (iii) nizke vodostaje v večjih rekah, kar je negativno vplivalo na prevoz surovin, ki se uporabljajo kot vhodno gorivo za proizvodnjo energije. Zaradi teh izjemnih razmer so bile količine električne energije, proizvedene v elektrarnah na zemeljski plin, stalno visoke, kar je prispevalo k izjemno in neobičajno visokim veleprodajnim cenam električne energije. Zmenjava električne energije med državami članicami je kljub zmanjšani razpoložljivosti proizvodnih zmogljivosti v nekaterih državah članicah pomagala preprečiti incidente, povezane z zanesljivostjo oskrbe, in ublažiti nestanovitnost cen na trgih EU ter tako prispevala k povečanju odpornosti vsake države članice proti cenovnim šokom.

- (4) Zaradi dviga cen na veleprodajnih trgih električne energije je prišlo do velikega zvišanja maloprodajnih cen električne energije, ki naj bi se pred naslednjo sezono ogrevanja še zviševale in postopoma odražale v večini odjemnih pogodb. Zaradi velikega zvišanja cen plina in posledičnega povpraševanja po drugih gorivih so se zvišale tudi cene drugih surovin, kot sta nafta in premog.
- (5) Trenutna energetska kriza negativno vpliva na vse države članice, čeprav v različnem obsegu. Močno zvišanje cen energije znatno prispeva k splošni inflaciji v evrskem območju in upočasnjuje gospodarsko rast v Uniji.
- (6) Zato je potreben hiter in usklajen odziv. Uporaba nujnega orodja bi omogočila začasno ublažitev tveganja, da bi cene električne energije in stroški električne energije za končne odjemalce dosegli še manj vzdržne ravni in da bi države članice sprejele neusklanjene nacionalne ukrepe, ki bi lahko ogrozili zanesljivost oskrbe na ravni Unije ter dodatno obremenili industrijo in potrošnike v Uniji. V duhu solidarnosti med državami članicami so v prihajajoči zimski sezoni 2022–2023 potrebna usklajena prizadevanja držav članic, da bi ublažili učinek visokih cen energije in zagotovili, da trenutna kriza ne bo povzročila trajne škode za odjemalce in gospodarstvo, obenem pa ohranili vzdržnost javnih financ.
- (7) Trenutne motnje v oskrbi s plinom, zmanjšana razpoložljivost nekaterih elektrarn ter posledični učinki na cene plina in električne energije pomenijo hude težave pri oskrbi s plinom in električno energijo v smislu člena 122(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije. Obstaja resno tveganje, da bi se v prihodnji zimski sezoni razmere še poslabšale, če bi se soočali z nadaljnjimi motnjami v oskrbi s plinom in nizkimi temperaturami, zaradi katerih bi se povečal odjem plina in električne energije. Takšno nadaljnje poslabšanje bi lahko povzročilo še večji pritisk na rast cen plina in drugih energetskih surovin, kar bi vplivalo na cene električne energije.
- (8) Potreben je enoten in dobro usklajen odziv na ravni Unije, da bi se spopadli z močnim zvišanjem cen električne energije in vplivom tega zvišanja na gospodinjstva in industrijo. Neusklanjeni nacionalni ukrepi bi lahko vplivali na delovanje notranjega energijskega trga, ogrozili zanesljivost oskrbe in povzročili nadaljnje naraščanje cen v državah članicah, ki jih je kriza najbolj prizadela. Zaščita celovitosti notranjega trga električne energije je zato ključnega pomena za ohranitev in okrepitev potrebne solidarnosti med državami članicami.
- (9) Čeprav so nekatere države članice morda bolj izpostavljene posledicam motenj v oskrbi z ruskim plinom in posledičnim povišanjem cen, lahko vse države članice z ustreznimi ukrepi za zmanjšanje odjema prispevajo k omejevanju gospodarske škode, ki jo take motnje povzročajo. Zmanjšanje odjema električne energije na nacionalni ravni lahko pozitivno vpliva na cene električne energije po vsej Uniji, saj so trgi

električne energije povezani, zato prihranki v eni državi članici koristijo tudi drugim državam članicam.

- (10) Neuskklajene zgornje meje prihodkov od električne energije, ki jo proizvedejo proizvajalci z nižjimi mejnimi stroški, na primer z uporabo obnovljivih virov energije, jedrske energije in lignita (podmejni proizvajalci), lahko povzročijo znatna izkrivljanja med proizvajalci v Uniji, saj proizvajalci po vsej EU konkurirajo na povezanem trgu električne energije. Zaveza k skupni zgornji meji presežnih prihodkov na ravni Unije bo preprečila taka izkrivljanja. Poleg tega zaradi omejenih finančnih sredstev vse države članice ne morejo v enaki meri podpirati odjemalcev, obenem pa imajo lahko nekateri proizvajalci električne energije še naprej znatne presežne prihodke. Solidarnost med državami članicami bo z enotno zgornjo mejo prihodkov od tehnologij za podmejno proizvodnjo ustvarila prihodke, s katerimi bodo države članice lahko financirale ukrepe v podporo končnim odjemalcem električne energije, kot so gospodinjstva, MSP in energijsko intenzivne panoge, hkrati pa bo ohranila cenovne signale na trgih po vsej Evropi in podpirala čezmejno trgovino.
- (11) Glede na izjemno zvišanje maloprodajnih cen plina in električne energije so zlasti pomembna državna posredovanja za zaščito maloprodajnih odjemalcev. Vendar se učinki pomanjkanja oskrbe s plinom na cene električne energije in možnosti financiranja podpornih ukrepov iz državnega proračuna med državami članicami razlikujejo. Če bi te odjemalce in dobavitelje podpirale le nekatere države članice, ki imajo na voljo zadostna sredstva, bi to povzročilo hudo izkrivljanje notranjega trga. Enotna obveznost, da se presežni prihodki prerazporedijo na končne odjemalce, omogoča vsem državam članicam, da zaščitijo svoje odjemalce. Pozitiven učinek na cene energije se bo prelil tudi na medsebojno povezan trg EU in prispeval k zniževanju stopnje inflacije. V duhu solidarnosti bodo imeli nacionalni ukrepi v medsebojno povezanem gospodarstvu Unije zato pozitiven učinek tudi v drugih državah članicah.
- (12) Ukrep, ki vključuje solidarnostni prispevek podjetij z dejavnostmi na področju nafte, plina, premoga in rafinerij, je izjemen in strogo začasen. V sedanjih razmerah se zdi primerno, da se na ravni Unije sprejmejo ukrepi za ublažitev neposrednih gospodarskih učinkov hitro naraščajočih cen energije na proračune javnih organov, odjemalce in podjetja po vsej Uniji.
- (13) Solidarnostni prispevek je ustrezno sredstvo za obravnavanje presežka dobička zaradi nepredvidenih okoliščin. Ta dobiček ni sorazmeren s kakršnim koli rednim dobičkom, ki bi ga ti subjekti lahko pričakovali v običajnih okoliščinah, če ne bi prišlo do nepredvidljivih dogodkov na energijskih trgih. Zato je uvedba solidarnostnega prispevka skupen in usklajen ukrep, ki v duhu solidarnosti nacionalnim organom omogoča ustvarjanje dodatnih prihodkov za zagotavljanje finančne podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so jih močno prizadele hitro naraščajoče cene energije, hkrati pa zagotavlja enake konkurenčne pogoje po vsej Uniji in na notranjem trgu. Uporabljati bi ga bilo treba vzporedno z rednimi davki od dobička pravnih oseb, ki jih vsaka država članica obračuna zadevnim podjetjem.
- (14) Da bi zagotovili skladnost med področji energetske politike, bi morali ukrepi delovati soodvisno in se medsebojno dopolnjevati. Vse države članice bi morale imeti možnost, da odjemalce podprejo na usmerjen način s presežnimi prihodki, ki izhajajo iz določitve zgornje meje tržnih prihodkov za podmejno proizvodnjo električne energije, z zmanjšanjem odjema električne energije, ki prispeva k znižanju cen energije, in s prihodki iz solidarnostnega prispevka, ki se naloži podjetjem z dejavnostmi na

področju nafte, plina, premoga in rafinerij. Hkrati bi moral imeti manjši odjem pozitivne učinke v smislu zmanjšanja tveganj za zanesljivost oskrbe v skladu s cilji Direktive (EU) 2019/944.

- (15) Zato bi si morale države članice prizadevati za zmanjšanje skupne bruto porabe električne energije vseh odjemalcev, tudi tistih, ki še niso opremljeni s pametnimi merilnimi sistemi ali napravami, ki bi jim omogočale spremljanje njihove porabe v določenih urah dneva.
- (16) Da bi se ohranile zaloge goriva za proizvodnjo električne energije in da bi se posebej osredotočili na najdražje ure porabe električne energije, bi morala vsaka država članica, kadar ima proizvodnja električne energije na podlagi plina posebej velik vpliv na mejno ceno, zmanjšati svojo bruto porabo električne energije v določenih cenovnih konicah.
- (17) Z zavezujočim 5-odstotnim ciljem v cenovnih konicah na podlagi običajnega profila porabe električne energije v cenovnih konicah bi zagotovili, da bi države članice obravnavale tiste odjemalce, ki lahko, med drugim prek agregatorjev, izkažejo prožnost, tako da zmanjšajo odjem v določenih urah. Zato bi morale aktivno zmanjšanje odjema električne energije za vsaj 5 % v izbranih urah privedi do zmanjšanja porabe plina in bolj nemotene porazdelitve odjema po urah, kar bi vplivalo na urne tržne cene.
- (18) Države članice bi morale imeti diskrecijsko pravico, da izberejo ustrezne ukrepe za doseganje ciljev zmanjšanja odjema, tako da lahko upoštevajo nacionalne posebnosti. Države članice bi morale pri oblikovanju ukrepov za zmanjšanje odjema po električni energiji zagotoviti, da so taki ukrepi zasnovani tako, da ne ogrožajo ciljev Unije glede elektrifikacije, kot so določeni v sporočilu Gonilo za podnebno nevtralnno gospodarstvo: Strategija EU za povezovanje energetskega sistema. Elektrifikacija je ključna za zmanjšanje odvisnosti EU od fosilnih goriv in zagotavljanje dolgoročne strateške avtonomije Evropske unije, saj lahko ublaži sedanjo energetska krizo in prepreči prihodnjo. Ukrepi za zmanjšanje bruto porabe električne energije lahko vključujejo nacionalne kampanje ozaveščanja, objavo ciljno usmerjenih informacij o predvidenem stanju v elektroenergetskem sistemu, regulativne ukrepe, ki omejujejo nebitveno porabo energije, in ciljno usmerjene spodbude za zmanjšanje porabe električne energije.
- (19) Države članice bi morale pri opredeljevanju ustreznih ukrepov za zmanjšanje odjema v cenovnih konicah upoštevati zlasti tržne ukrepe, kot so dražbe ali javni razpisi, s katerimi bi lahko spodbudile zmanjšanje porabe na ekonomsko učinkovit način. Za zagotovitev učinkovitosti in hitrega izvajanja bi lahko države članice uporabile obstoječe pobude in razširile obstoječe sheme za prilagajanja odjema. Ukrepi, sprejeti na nacionalni ravni, bi lahko vključevali tudi finančne spodbude ali nadomestila za prizadete tržne udeležence, če se poleg pričakovane običajne porabe doseže znatno zmanjšanje odjema.
- (20) Da bi Komisija pomagala državam članicam in jih usmerjala pri doseganju potrebnega zmanjšanja odjema, določenega v tej uredbi, bi morala olajšati izmenjavo najboljših praks med državami članicami.
- (21) Glede na izjemno in nenadno rast cen električne energije ter neposredno tveganje nadaljnjih povišanj morajo države članice nemudoma določiti ukrepe, potrebne za zmanjšanje bruto porabe električne energije, da se omogoči hitro znižanje cen in čim bolj zmanjša uporaba fosilnih goriv.

- (22) Na veleprodajnem trgu za dan vnaprej se najprej uporabi energija, proizvedena v najcenejših elektrarnah, vendar ceno, ki jo prejmejo vsi udeleženci na trgu, določi zadnja elektrarna, potrebna za pokritje povpraševanja, tj. tista z najvišjimi mejnimi stroški ob poravnavi trga. Nedavna rast cen plina in črnega premoga je povzročila izjemno in trajno zvišanje cen, po katerih elektrarne na plin in premog ponujajo električno energijo na veleprodajnem trgu za dan vnaprej. To pa je privedlo do izjemno visokih cen na trgu za dan vnaprej po vsej Uniji, saj so to pogosto elektrarne z najvišjimi mejnimi stroški, potrebnimi za zadovoljitev povpraševanja po električni energiji.
- (23) Glede na vlogo cene na trgu za dan vnaprej kot reference za ceno na drugih veleprodajnih trgih električne energije in glede na dejstvo, da vsi tržni udeleženci prejmejo poravnalno ceno, so tehnologije z znatno nižjimi mejnimi stroški od invazije Rusije na Ukrajino februarja 2022 dosledno beležile visoke prihodke, precej nad pričakovanji ob odločitvi za naložbo.
- (24) V razmerah, ko so potrošniki izpostavljeni izjemno visokim cenam, ki škodijo tudi gospodarstvu Unije, je treba začasno omejiti izredne tržne prihodke proizvajalcev z nižjimi mejnimi stroški, in sicer z uporabo zgornje meje za takšne tržne prihodke, dosežene s prodajo električne energije v Uniji.
- (25) Raven, na kateri je določena zgornja meja prihodkov, ne bi smela ogroziti zmožnosti proizvajalcev, za katere se uporablja, vključno s proizvajalci energije iz obnovljivih virov, da povrnejo svoje naložbene in obratovalne stroške, ter bi morala ohraniti in spodbujati prihodnje naložbe v zmogljivosti, potrebne za razogljichen in zanesljiv elektroenergetski sistem. Enotna zgornja meja prihodkov po vsej Uniji je potrebna za ohranitev delovanja notranjega trga električne energije, saj bi se tako ohranila cenovna konkurenca med proizvajalci električne energije na podlagi različnih tehnologij, zlasti za obnovljive vire energije.
- (26) Medtem ko se občasne in kratkoročne cenovne konice lahko štejejo za običajno značilnost trga električne energije in so lahko za nekatere vlagatelje koristne, da si povrnejo naložbe v proizvodnjo, se izjemno in trajno zvišanje cen od februarja 2022 znatno razlikuje od običajnih razmer na trgu z občasnimi cenovnimi konicami. Zato zgornja meja ne bi smela biti nižja od razumnih pričakovanj tržnih udeležencev glede povprečne ravni cen električne energije v urah, ko je bilo povpraševanje po električni energiji najvišje pred invazijo Rusije na Ukrajino. Pred februarjem 2022 so bile pričakovane povprečne konične cene na veleprodajnem trgu električne energije v zadnjih desetletjih po vsej Uniji znatno in dosledno pod 180 EUR na MWh, kljub razlikam v cenah električne energije med regijami v Uniji. Ker je bila prvotna naložbena odločitev tržnih udeležencev sprejeta na podlagi pričakovanja, da bodo cene v času konic v povprečju nižje od te ravni, določitev zgornje meje na 180 EUR na MWh pomeni raven, ki je precej višja od teh prvotnih tržnih pričakovanj. Z ohranjanjem razlike od cene, ki bi jo vlagatelji lahko razumno pričakovali, je treba zagotoviti, da omejitev prihodkov ne bo v nasprotju s prvotno oceno donosnosti naložb.
- (27) Poleg tega je zgornja meja 180 EUR na MWh dosledno višja, vključno z razumno razliko, od sedanjih izravnanih stroškov proizvodnje električne energije za vse ustrezne proizvodne tehnologije, kar proizvajalcem, za katere se uporablja, omogoča, da pokrijejo svoje naložbene in operativne stroške. Glede na to, da izračun, izbran v tem predlogu, pušča precejšnjo razliko med razumnimi izravnanimi stroški

proizvodnje energije in zgornjo mejo prihodkov, ni mogoče pričakovati, da bo zgornja meja ovirala naložbe v nove podmejne zmogljivosti.

- (28) Zgornjo mejo bi bilo treba določiti za tržne prihodke in ne za skupne prihodke od proizvodnje (vključno z drugimi potencialnimi viri prihodkov, kot je odkupna premija), da se prepreči znaten vpliv na prvotno pričakovano donosnost projekta. Ne glede na pogodbeno obliko, v kateri lahko poteka trgovanje z električno energijo, bi se morala zgornja meja uporabljati samo za realizirane tržne prihodke. To je potrebno, da bi preprečili škodo proizvajalcem, ki dejansko nimajo koristi od sedanjih visokih cen električne energije, ker so svoje prihodke zavarovali pred nihanji na veleprodajnem trgu električne energije. Če torej obstoječe ali prihodnje pogodbene obveznosti, kot so pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov in druge vrste pogodb o nakupu električne energije ali terminsko zavarovanje, privedejo do tržnih prihodkov od proizvodnje električne energije do ravni zgornje meje, jih njena uporaba ne bi zajela.
- (29) Ukrep, ki uvaja zgornjo mejo prihodkov, zato tržnih udeležencev ne bi smel odvracati od sklepanja pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov. Glede na neposredne koristi, ki jih zagotavljajo končnim odjemalcem, bi morale države članice take pogodbe še naprej spodbujati, pri tem pa uporabiti Priporočilo Komisije z dne 18. maja 2022 o pospešitvi postopkov izdajanja dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in olajševanju pogodb o nakupu električne energije ter prakse, opisane v poglavju II smernic iz Priloge k temu priporočilu.
- (30) Enotna zgornja meja prihodkov po vsej Uniji je potrebna za ohranitev delovanja notranjega trga električne energije, saj bi se po vsej Uniji ohranila cenovna konkurenca med proizvajalci električne energije na podlagi različnih tehnologij, zlasti za obnovljive vire energije.
- (31) Čeprav je lahko določitev zgornje meje prihodkov v času poravnave transakcij učinkovitejša, to morda ni vedno mogoče, na primer zaradi razlik v organizaciji veleprodajnih trgov električne energije v državah članicah in v različnih časovnih okvirih. Da bi se upoštevale nacionalne posebnosti in olajšala uporaba zgornje meje prihodkov na nacionalni ravni, bi morale imeti države članice diskrecijsko pravico, da se odločijo, ali jo bodo uporabile ob poravnavi izmenjave električne energije ali po njej.
- (32) Glede na to, da se mešanica proizvodnje in stroškovna struktura objektov za proizvodnjo električne energije med državami članicami zelo razlikujeta, bi morali ohraniti možnost nadaljnje omejitve prihodkov proizvajalcev, če so taki ukrepi skladni s pravom Unije.
- (33) Zgornja meja prihodkov bi morala veljati za tehnologije z mejnimi stroški, ki so nižji od zgornje meje, kot so vetrna, sončna ali jedrska energija.
- (34) Zgornja meja ne bi smela veljati za tehnologije z visokimi mejnimi stroški, povezanimi s ceno vhodnega goriva, potrebnega za proizvodnjo električne energije, kot so plinske elektrarne in elektrarne na premog, saj bi bili njihovi operativni stroški znatno višji od zgornje meje, njena uporaba pa bi ogrozila njihovo ekonomsko vzdržnost. Da bi se ohranile spodbude za splošno zmanjšanje porabe plina, zgornja meja prihodkov ne bi smela veljati niti za tehnologije, ki neposredno konkurirajo plinskim elektrarnam, da bi se tako zagotovili prožnost elektroenergetskega sistema in ponudba na trgu električne energije na podlagi njihovih oportunitetnih stroškov, kot so stroški za prilagajanje odjema in skladiščenje.

- (35) Zgornja meja prihodkov ne bi smela veljati za tehnologije, pri katerih se kot vhodni material uporabljajo goriva, ki nadomeščajo zemeljski plin, kot je biometan, da ne bi bila ogrožena pretvorba obstoječih plinskih elektrarn v skladu s cilji REPowerEU.
- (36) Da bi ohranili spodbude za razvoj inovativnih tehnologij, zgornja meja prihodkov ne bi smela veljati za predstavitvene projekte.
- (37) V nekaterih državah članicah so prihodki nekaterih proizvajalcev že omejeni z državnimi ukrepi, kot so odkupne cene in dvosmerne pogodbe na razliko. Ti proizvajalci nimajo koristi od povečanih prihodkov zaradi nedavnega zvišanja cen električne energije. Zato se za obstoječe proizvajalce, za katere veljajo navedeni državni ukrepi, ne bi smela uporabljati zgornja meja prihodkov. Vsak nov ukrep bi moral biti v skladu z načeli notranjega trga, ne bi smel omejevati čezmejne trgovine in ne bi smel povzročiti povečanja porabe plina.
- (38) Glede na to, da z določitvijo zgornje meje prihodkov vse države članice ne morejo v enaki meri podpirati svojih končnih odjemalcev zaradi okoliščin, povezanih z njihovo odvisnostjo od uvoza električne energije iz drugih držav, morajo imeti v duhu solidarnosti države članice z neto uvozom električne energije, ki je enak ali višji od 100 %, dostop do sporazumov za delitev presežnih prihodkov z državami, ki so pretežno izvoznice. Takšni solidarnostni sporazumi se spodbujajo zlasti zato, da se upoštevajo neuravnoteženi trgovinski odnosi.
- (39) Poslovne in trgovinske prakse ter regulativni okvir v sektorju električne energije se močno razlikujejo od sektorja fosilnih goriv. Glede na to, da je cilj zgornje meje posnemati tržni izid, ki bi ga proizvajalci lahko pričakovali, če bi globalne dobavne verige delovale normalno in ne bi bilo motenj v oskrbi s plinom od februarja 2022, je treba ukrep, ki zadeva proizvajalce električne energije, uporabiti za prihodke, ki nastanejo iz proizvodnje električne energije. Po drugi strani pa je začasni solidarnostni prispevek usmerjen v dobičke podjetij, dejavnih na področju nafte, plina, premoga in rafinerij, ki so se v primerjavi s prejšnjimi leti znatno povečali.
- (40) Države članice bi morale zagotoviti, da se presežni prihodki, ki izhajajo iz uporabe zgornje meje prihodka na področju električne energije, prenesejo na končne odjemalce električne energije, da se ublaži učinek izjemno visokih cen električne energije. Presežni prihodki bi morali biti namenjeni odjemalcem, vključno z gospodinjstvi in podjetji, ki so še posebej močno prizadeti zaradi visokih cen električne energije. Brez sprejetja predlaganih ukrepov obstaja tveganje, da bi bile svoje odjemalce zmožne zaščititi le bogatejše države članice z zadostnim fiskalnim manevrskim prostorom, kar bi povzročilo hudo izkrivljanje notranjega trga.
- (41) Prihodki od zgornje meje bodo državam članicam pomagali financirati ukrepe, kot so prenos dohodka, popusti na račune, nadomestila dobaviteljem za dobavo pod stroškovno ceno ter naložbe, ki bi privedle do strukturnega zmanjšanja porabe, zlasti električne energije, proizvedene iz fosilnih virov. Kadar se podpora zagotovi negospodinjiskim odjemalcem, bi si morali ti prizadevati za naložbe v tehnologije za razogljičenje, vključno z obnovljivimi viri energije, na primer s sporazumom o nakupu električne energije ali neposrednimi naložbami v proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ali za naložbe v energijsko učinkovitost.
- (42) Javni posegi v določanje cen za dobavo električne energije so načeloma ukrep, ki izkrivlja trg. Taki posegi se torej lahko izvajajo le kot obveznosti javne službe in zanje veljajo posebni pogoji. V skladu z Direktivo (EU) št. 944/2019 so regulirane cene trenutno možne za gospodinjstva in mikropodjetja, za energijsko revne in ranljive

odjemalce pa je mogoče uporabiti tudi cene, nižje od stroškovnih cen. Vendar bi bilo treba zaradi trenutnega izjemnega povišanja cen električne energije začasno razširiti nabor razpoložljivih ukrepov, ki jih imajo države članice na voljo za podporo odjemalcem, in sicer tako, da se zagotovi možnost razširitve reguliranih cen na MSP in omogoči regulirane cene, nižje od stroškovnih cen. Takšna razširitev bi se lahko financirala z določitvijo zgornje meje prihodkov.

- (43) Pomembno je, da regulirane maloprodajne cene, nižje od stroškovnih cen, ne diskriminirajo dobaviteljev ali jim nalagajo nepravične stroške. Dobavitelji bi zato morali prejeti pravično nadomestilo za stroške, ki jih imajo pri dobavi po reguliranih cenah, brez poseganja v uporabo pravil o državni pomoči. Stroške cen, nižje od stroškovnih cen, bi bilo treba financirati s prihodki, ki izhajajo iz določitve zgornje meje prihodkov. Da bi preprečili, da bi ti ukrepi povečali odjem električne energije, hkrati pa še vedno zadovoljili potrebe odjemalcev po energiji, bi morale cene, ki so nižje od stroškovnih cen, pokrivati le omejen obseg porabe.
- (44) Brez bistvene spremembe strukture stroškov in povečanja naložb so se dobički podjetij in stalnih poslovnih enot v EU, ki ustvarijo vsaj 75 % prometa z dejavnostmi na področju nafte, plina, premoga in rafinerij, močno povečali zaradi nenadnih in nepredvidljivih okoliščin vojne, zmanjšane oskrbe z energijo in naraščajočega odjema zaradi rekordno visokih temperatur.
- (45) Začasni solidarnostni prispevek naj bi deloval kot ukrep prerazporeditve za zagotovitev, da zadevna podjetja, ki so zaradi nepričakovanih okoliščin ustvarile presežni dobiček, sorazmerno prispevajo k blažitvi energetske krize na notranjem trgu.
- (46) Podlaga za izračun začasnega solidarnostnega prispevka so obdavčljivi dobički podjetij in stalnih poslovnih enot z davčnim rezidentstvom v EU, dejavnih na področju nafte, plina, premoga in rafinerij, kot so določeni v dvostranskih pogodbah ali nacionalni davčni zakonodaji držav članic za poslovno leto, ki se začne 1. januarja 2022 ali pozneje. Države članice, ki obdavčijo samo razdeljene dobičke podjetij, bi morale začasni solidarnostni prispevek pobirati za izračunani dobiček ne glede na njegovo razdelitev. Poslovno leto se določi s sklicevanjem na pravila, ki veljajo v skladu z nacionalno zakonodajo držav članic.
- (47) Solidarnostni prispevek bi se moral pobirati le za dobiček v letu 2022, ki je za več kot 20 % večji od povprečnega obdavčljivega dobička, ustvarjenega v treh poslovnih letih, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje.
- (48) Ta pristop zagotavlja, da lahko zadevna podjetja in stalne poslovne enote, tudi v energijsko intenzivnih panogah, del dobička, ki ni posledica nepredvidljivega razvoja na energijskih trgih po nezakoniti vojni v Ukrajini, ki poteka, uporabijo za prihodnje naložbe ali za zagotavljanje svoje finančne stabilnosti med trenutno energetske krizo. Ta pristop k določitvi osnove za izračun zagotavlja, da so solidarnostni prispevki v različnih državah članicah sorazmerni. Pravičnost in sorazmernost solidarnostnih prispevkov se zagotavlja tudi tako, da se določi najnižja stopnja. Države članice lahko uporabijo višjo stopnjo, če so pred začetkom veljavnosti te uredbe že uvedle solidarnostni prispevek, dajatev ali davek na podlagi presežka obdavčljivega dobička energetskih podjetij v okviru področja uporabe te uredbe, ki presega to 33-odstotno stopnjo. To tem državam članicam omogoča, da ohranijo svojo zeleno stopnjo, za katero menijo, da je sprejemljiva in ustrezna v skladu z njihovimi nacionalnimi pravnimi sistemi.

- (49) Solidarnostni prispevek bi bilo treba uporabiti za i) ukrepe finančne podpore končnim odjemalcem energije, zlasti ranljivim gospodinjstvom, da se ublažijo učinki visokih cen energije; ii) ukrepe finančne podpore za zmanjšanje porabe energije; iii) ukrepe finančne podpore za podjetja v energijsko intenzivnih panogah; iv) ukrepe finančne podpore za razvoj energetske neodvisnosti Unije. Države članice bi morale imeti tudi možnost, da del prihodkov iz začasnega solidarnostnega prispevka namenijo skupnemu financiranju.
- (50) Uporaba prihodkov za te namene odraža izjemno naravo solidarnostnih prispevkov kot ukrepa, katerega namen je zmanjšati in ublažiti škodljive učinke energetske krize za gospodinjstva in podjetja po vsej Uniji s ciljem zaščite enotnega trga in preprečevanja tveganja nadaljnje razdrobljenosti. Hitro naraščajoče cene energije vplivajo na vse države članice. Vendar zaradi razlik v mešanici virov energije vse države članice niso enako prizadete in nimajo enakega fiskalnega manevrskega prostora za sprejetje potrebnih ukrepov za zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij. Brez evropskega ukrepa, kot je solidarnostni prispevek, obstaja veliko tveganje motenj na enotnem trgu in nadaljnje razdrobljenosti, kar bi glede na povezanost energijskih trgov in vrednostnih verig škodilo vsem državam članicam. Pri boju proti energijski revščini in odpravljanju socialnih posledic krize, zlasti za zaščito delavcev v izpostavljenih industrijah, gre prav tako za vprašanje solidarnosti med državami članicami v Uniji. Da bi čim bolj povečali učinek solidarnostnega prispevka, bi bilo treba prihodke v duhu solidarnosti uporabljati usklajeno in/ali prek finančnih instrumentov EU.
- (51) Države članice bi morale ukrepe finančne podpore usmeriti zlasti na najbolj ranljiva gospodinjstva in podjetja, ki so zaradi hitro naraščajočih cen energije najbolj prizadeta. S tem bi se ohranila cenovna spodbuda za zmanjšanje odjema energije in varčevanje z energijo. Poleg tega bi imelo osredotočanje na najbolj ranljiva gospodinjstva in gospodinjstva z omejeno likvidnostjo pozitiven učinek na splošno potrošnjo (z izogibanjem pretiranemu nadomeščanju porabe za neenergetske proizvode) zaradi večje nagnjenosti k potrošnji te skupine gospodinjstev. Poleg tega bi bilo treba prihodke uporabiti za spodbujanje zmanjševanja porabe energije. V zvezi s tem bi bilo treba prihodke uporabiti na primer za dražbe ali javne razpise za zmanjšanje odjema, znižanje stroškov nakupa energije za končne odjemalce energije za določene količine porabe ali spodbujanje naložb končnih odjemalcev energije, tako ranljivih gospodinjstev kot podjetij, v obnovljive vire energije ter naložb v energijsko učinkovitost ali druge tehnologije razogljčenja. Prihodke iz solidarnostnih prispevkov bi bilo treba uporabiti tudi za finančno podporo podjetjem v energijsko intenzivnih panogah in v regijah, ki so odvisne od teh panog. Stroški v energijsko intenzivnih panogah zaradi naraščajočih cen energije so zelo visoki, na primer v industriji gnojil. Ukrepi finančne podpore morajo biti pogojeni z naložbami v obnovljive vire energije, energijsko učinkovitost ali druge tehnologije razogljčenja. Poleg tega bi bilo treba podpreti ukrepe, ki prispevajo k večji neodvisnosti Unije na področju energije, in sicer z naložbami v skladu s cilji iz sporočila REPowerEU, zlasti za projekte s čezmejno razsežnostjo.
- (52) Države članice se lahko odločijo del prihodkov iz solidarnostnega prispevka nameniti tudi skupnemu financiranju ukrepov za zmanjšanje negativnih učinkov energetske krize, vključno s podporo za ohranjanje delovnih mest ter prekvalifikacijo in izpopolnjevanje delovne sile, ali za spodbujanje naložb v energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije, vključno s čezmejnimi projekti. Skupni vidik financiranja zajema tako delitev stroškov med državami članicami po projektih kot tudi usmerjanje

prek instrumenta EU na podlagi prostovoljne dodelitve prihodkov v proračun EU v duhu solidarnosti.

- (53) Redno in učinkovito spremljanje ter poročanje Komisiji sta bistvena za oceno napredka, ki so ga države članice dosegle pri uresničevanju ciljev zmanjšanja odjema, uveljavljanju zgornje meje prihodkov, uporabi presežnih prihodkov ter uporabi reguliranih cen.
- (54) Države članice bi morale Komisiji poročati o uporabi solidarnostnega prispevka na svojem ozemlju ter o vseh spremembah tega prispevka.
- (55) Države članice bi morale poročati tudi o uporabi prihodkov iz solidarnostnega prispevka. S tem se zlasti zagotovi, da države članice prihodke uporabljajo v skladu z nameni, določenimi s to uredbo.
- (56) Solidarnostni prispevek in pravni okvir EU, ki ga ureja, bi morala bitičasne narave kot odziv na izjemne in nujne razmere, ki so v Uniji nastale v zvezi s hitro rastočimi cenami energije. Solidarnostni prispevek bi se moral uporabljati za kritje presežnega dobička, ustvarjenega v letu 2022, da bi se obravnavali in ublažili škodljivi učinki trenutne energetske krize na gospodinjstva in podjetja. Veljavnost solidarnostnega prispevka za celotno davčno leto bo omogočila uporabo presežnega dobička za zadevno obdobje v javnem interesu, da se ublažijo posledice energetske krize, zadevnim podjetjem pa ostane primerna raven dobička.
- (57) Solidarnostni prispevek bi moral veljati samo za poslovno leto 2022. Do 15. oktobra 2023, ko bodo nacionalni organi izoblikovali stališče o pobiranju solidarnostnega prispevka, bo Komisija pregledala stanje in Svetu predložila poročilo.
- (58) Če ima država članica težave pri uporabi Uredbe in zlasti začasnega solidarnostnega prispevka, bi se morala po potrebi posvetovati z Evropsko komisijo v skladu s členom 4 Pogodbe o Evropski uniji.
- (59) Nestanovitnost osnovnih cen plina povzroča težave energetskim podjetjem, dejavnim na terminskih trgih električne energije, zlasti pri dostopu do primernih zavarovanj. Evropska komisija v sodelovanju z Evropskim organom za vrednostne papirje in trge in Evropskim bančnim organom ocenjuje vprašanja v zvezi s primernostjo zavarovanja in kritja ter možnimi načini za omejitev pretirane nestanovitnosti znotraj dneva.
- (60) Poleg tega so ukrepi iz te uredbe skladni z delom Evropske komisije, ki jih dopolnjuje in poteka na področju dolgoročne zasnove trgov, kot je bilo napovedano v sporočilu o kratkoročnih intervencijah na trgu energije in dolgoročnih izboljšavah zasnove trga električne energije, ki je bilo objavljeno skupaj z načrtom REPowerEU z dne 18. maja 2022.
- (61) Glede na obseg energetske krize, njene socialne, gospodarske in finančne posledice ter potrebo po čimprejšnjem ukrepanju bi morala ta uredba nujno začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (62) Ob upoštevanju izjemne narave ukrepov iz te uredbe in potrebe po njihovi uporabi zlasti v zimski sezoni 2022/23 bi se morala uredba uporabljati eno leto po začetku njene veljavnosti.
- (63) Ker ciljev te uredbe ne morejo zadovoljivo doseči države članice, temveč se lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

POGLAVJE I

PREDMET UREJANJA IN OPREDELITVE POJMOV

Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba določa nujno posredovanje za ublažitev učinkov visokih cen energije z izrednimi, ciljno usmerjenimi in časovno omejenimi ukrepi. Cilj teh ukrepov je zmanjšati porabo električne energije, določiti zgornjo mejo tržnih prihodkov, ki jih nekateri proizvajalci prejema od proizvodnje električne energije, in jih ciljno usmerjeno prerazporediti končnim odjemalcem, da se državam članicam omogoči izvajanje javnih intervencij pri določanju cen za dobavo električne energije za gospodinjstva ter mala in srednja podjetja, ter določiti pravila za začasni solidarnostni prispevek za podjetja in stalne poslovne enote v EU, ki opravljajo dejavnosti predvsem v naftnem, plinskem, premogovniškem in rafinerijskem sektorju, da bi prispevali k cenovni dostopnosti energije za gospodinjstva in podjetja.

Člen 2

Opredelitve pojmov

V tej uredbi se uporabljajo opredelitve pojmov iz člena 2 Direktive (EU) 2019/944 in člena 2 Uredbe (EU) 2019/943. Poleg tega se uporabljajo tudi naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „malo in srednje podjetje“ pomeni podjetje, kot je opredeljeno v členu 2 Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES¹²;
- (2) „bruto poraba električne energije“ pomeni celotno dobavo električne energije za dejavnosti na ozemlju države članice;
- (3) „referenčno obdobje“ pomeni obdobje od 1. novembra do 31. marca v petih zaporednih letih pred datumom začetka veljavnosti te uredbe, ki se začne z obdobjem od 1. novembra 2017 do 31. marca 2018;
- (4) „cenovne konice“ pomenijo ure v dnevu, ko se na podlagi napovedi operaterjev prenosnih sistemov in imenovanih operaterjev trga električne energije pričakuje, da bodo veleprodajne cene električne energije za dan vnaprej najvišje;
- (5) „tržni prihodek“ pomeni realizirani dohodek, ki ga proizvajalec prejme v zameno za prodajo in dobavo električne energije v Uniji, ne glede na pogodbeno obliko, v kateri poteka taka izmenjava, vključno s pogodbami o nakupu električne energije in drugimi operacijami zavarovanja pred nihanjem na veleprodajnem trgu električne energije, vendar brez kakršne koli podpore, ki jo dodeli država;

---

¹² Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, majhnih in srednje velikih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (6) „poravnava“ pomeni plačilo, ki ga izvršita in prejmeta nasprotni stranki v zameno za dobavo in prejem električne energije, kadar je to ustrezno, ob izpolnjevanju obveznosti nasprotnih strank v skladu z eno ali več klirinškimi transakcijami;
- (7) „pristojni organ“ pomeni organ, kot je opredeljen v členu 2(11) Uredbe (EU) 2019/941;
- (8) „presežni prihodki“ pomeni pozitivno razliko med tržnimi prihodki proizvajalcev na MWh električne energije in zgornjo mejo 180 EUR na MWh električne energije;
- (9) „odpadki“ pomeni vsako snov ali predmet, ki ga imetnik zavrže ali namerava ali mora zavreči, kot je opredeljeno v členu 3(1) Direktive 2008/98/ES.
- (10) „neto uvoz električne energije“ pomeni razliko med skupnim uvozom električne energije in skupnim izvozom električne energije, deljeno s skupno bruto proizvodnjo električne energije v državi članici, v obdobju med 1. januarjem 2021 in 31. decembrom 2021.
- (11) „poslovno leto“ pomeni davčno leto, koledarsko leto ali katero koli drugo ustrezno obdobje za davčne namene, kot je opredeljeno v nacionalnem pravu;
- (12) „odjemalec“ pomeni trgovca na debelo ali končnega odjemalca;
- (13) „končni odjemalec energije“ pomeni odjemalca, ki nabavlja energijo za lastno rabo;
- (14) „končni odjemalec električne energije“ pomeni odjemalca, ki nabavlja električno energijo za lastno rabo;
- (15) „podporni program“ pomeni vsak instrument, shema ali mehanizem, ki ga uporablja država članica ali skupina držav članic in ki spodbuja uporabo energije iz obnovljivih virov;
- (16) „potrdilo o izvoru“ pomeni elektronski dokument, ki končnemu odjemalcu dokazuje, da sta bila določen delež ali količina energije proizvedena iz obnovljivih virov;
- (17) „dejavnosti na področju nafte, plina, premoga in rafinerij“ pomeni vsako gospodarsko dejavnost, ki jo opravlja podjetje ali stalna poslovna enota v EU, ki ustvari vsaj 75 % prometa na področju pridobivanja surovin, rudarstva, rafiniranja nafte ali proizvodnje koksarniških izdelkov;
- (18) „podjetje EU“ pomeni podjetje iz države članice, ki se v skladu z davčno zakonodajo te države članice za davčne namene šteje za rezidenta te države članice in se v skladu s pogoji sporazuma o izogibanju dvojnemu obdavčevanju, sklenjenega s tretjo državo, ne šteje za rezidenta za davčne namene zunaj Unije;
- (19) „stalna poslovna enota“ pomeni stalno mesto poslovanja, ki se nahaja v državi članici in preko katerega delno ali v celoti poteka poslovanje podjetja iz druge države članice, v kolikor je dobiček tega mesta poslovanja zavezan plačilu davka v državi članici, v kateri se nahaja, na podlagi ustreznega dvostranskega davčnega sporazuma ali, če tak sporazum ne obstaja, na podlagi nacionalne zakonodaje;
- (20) „presežni dobiček“ pomeni obdavčljivi dobiček, ustvarjen pri dejavnostih, ki se izvajajo na ravni podjetij ali stalnih poslovnih enot na področju nafte, plina, premoga in rafinerij, ki je za več kot 20 % višji od povprečnega dobička, ustvarjenega v prejšnjih treh davčnih let;
- (21) „solidarnostni prispevek“ pomeni začasni ukrep, namenjen obravnavanju presežnega dobička podjetij in stalnih poslovnih enot v EU, dejavnih na področju nafte, plina,

premoga in rafinerij, da se ublažijo izjemna gibanja cen na trgih energije za države članice, potrošnike in podjetja.

POGLAVJE II

UKREPI, KI ZADEVAJO TRG ELEKTRIČNE ENERGIJE

Oddelek 1

Zmanjšanje odjema

Člen 3

Zmanjšanje bruto porabe električne energije

Države članice bi si morale prizadevati za izvajanje ukrepov za zmanjšanje skupne mesečne bruto porabe električne energije za 10 % v primerjavi s povprečno bruto porabo električne energije v ustreznih mesecih referenčnega obdobja.

Člen 4

Zmanjšanje bruto porabe električne energije v času cenovnih konic

1. Vsaka država članica za vsak mesec ugotovi cenovne konice, ki ustrezajo najmanj 10 % vseh ur v mesecu.
2. Vsaka država članica zmanjša svojo bruto porabo električne energije v ugotovljenih cenovnih konicah. Za vsak mesec mora zmanjšanje, doseženo v ugotovljenih cenovnih konicah, v povprečju doseči vsaj 5 % na uro. Cilj zmanjšanja se izračuna kot razlika med dejansko bruto porabo električne energije v ugotovljenih cenovnih konicah in bruto porabo električne energije, ki so jo napovedali operaterji prenosnih sistemov, ne da bi se upošteval učinek ukrepov, sprejetih za dosego cilja iz tega člena.

Člen 5

Ukrepi za zmanjšanje odjema

1. Države članice lahko izberejo ustrezne ukrepe za zmanjšanje bruto porabe električne energije, da dosežejo cilje iz členov 3 in 4. Ukrepi so jasno opredeljeni, pregledni, sorazmerni, nediskriminatorni in preverljivi ter zlasti:
  - (a) imajo tržno podlago, vključujejo nadomestilo, se izvajajo, kadar je to ustrezno, z odprtim konkurenčnim postopkom, vključno z razpisi, v okviru katerih uspešni ponudniki prejmejo nadomestilo;

- (b) vključujejo finančno nadomestilo samo tedaj, ko se tako nadomestilo plača za dodatno električno energijo, ki ni bila porabljena, v primerjavi s pričakovano porabo v zadevni uri brez razpisa;
- (c) ne izkrivljajo neupravičeno konkurence ali pravnega delovanja notranjega trga električne energije;
- (d) niso neupravičeno omejeni na določene odjemalce ali skupine odjemalcev, vključno z agregatorji, v skladu s členom 17 Direktive (EU) 2019/944;
- (e) ne preprečujejo neupravičeno procesa nadomeščanja tehnologij fosilnih goriv s tehnologijami, ki uporabljajo električno energijo.

Oddelek 2

Zgornja meja tržnih prihodkov in porazdelitev presežnih prihodkov med končne odjemalce

Člen 6

Obvezna zgornja meja tržnih prihodkov

1. Za tržne prihodke proizvajalcev, pridobljene s proizvodnjo električne energije iz virov iz člena 7(1), se določi zgornja meja pri največ 180 EUR na MWh proizvedene električne energije.
2. Države članice zagotovijo, da zgornja meja zajame vse tržne prihodke proizvajalcev, ne glede na tržni časovni okvir, v katerem poteka transakcija, in ne glede na to, ali se z električno energijo trguje dvostransko ali na centraliziranem trgu.
3. Države članice se odločijo, ali bodo uporabile zgornjo mejo prihodkov pri poravnavi izmenjave energije ali pozneje.
4. Brez poseganja v odstavek 1 lahko države članice ohranijo ali uvedejo ukrepe, ki dodatno omejujejo tržne prihodke proizvajalcev, če so ti ukrepi sorazmerni in nediskriminatorni, ne ogrožajo investicijskih signalov, zagotavljajo kritje investicijskih stroškov, ne izkrivljajo delovanja veleprodajnih trgov električne energije in so združljivi s pravom Unije.

Člen 7

Uporaba zgornje meje tržnih prihodkov za proizvajalce električne energije

1. Obveznost iz člena 6 se uporablja za tržne prihodke od prodaje električne energije, proizvedene iz naslednjih virov:
  - (a) vetrna energija;
  - (b) sončna energija (sončna toplota in sončna fotovoltaika);
  - (c) geotermalna energija;
  - (d) vodna energija brez akumulacije;
  - (e) biomasno gorivo (trdna ali plinasta biomasna goriva) razen biometana;

- (f) odpadki;
  - (g) jedrska energija;
  - (h) lignit;
  - (i) surova nafta in drugi naftni derivati.
2. Zgornja meja iz člena 6(1) se ne uporablja za predstavitvene projekte ali za proizvajalce, katerih prihodki na MWh proizvedene električne energije so že omejeni zaradi državnih ukrepov.
  3. Države članice lahko zlasti v primerih, ko uporaba zgornje meje iz člena 6(1) povzroči znatno upravno breme, odločijo, da se zgornja meja ne uporablja za proizvajalce, ki proizvajajo električno energijo z napravami za proizvodnjo električne energije z nameščeno zmogljivostjo največ 20 kW.

Člen 8

Spodbude za pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov

1. Države članice v okviru te uredbe hitro odpravijo vse neupravičene upravne ali tržne ovire za pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov. Sprejeti morajo ukrepe za pospešitev uporabe pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, zlasti v malih in srednjih podjetjih.
2. Države članice oblikujejo, načrtujejo in izvajajo podporne programe – in potrdila o izvoru – tako, da so združljivi s pogodbami o nakupu električne energije iz obnovljivih virov, jih dopolnjujejo in omogočajo.

Člen 9

Porazdelitev presežnih prihodkov

1. Države članice zagotovijo, da se vsi presežni prihodki, ki izhajajo iz uveljavljanja zgornje meje tržnih prihodkov, uporabijo namensko za financiranje ukrepov v podporo končnim odjemalcem električne energije, ki blažijo vpliv visokih cen električne energije na te odjemalce.
2. Ukrepi iz odstavka 1 morajo biti jasno opredeljeni, pregledni, sorazmerni, nediskriminatorni in preverljivi ter ne smejo delovati v nasprotju z obveznostjo zmanjšanja bruto porabe električne energije iz členov 3 in 4.
3. Ukrepi iz odstavka 1 lahko na primer vključujejo:
  - (a) dodelitev finančnega nadomestila končnim odjemalcem električne energije za zmanjšanje njihove porabe električne energije, vključno z dražbami ali javnimi razpisi za zmanjšanje odjema;
  - (b) neposredne prenose končnim odjemalcem električne energije;
  - (c) nadomestilo dobaviteljem, ki morajo po posredovanju države pri določanju cen v skladu s členom 12 odjemalcem dobavljati električno energijo pod stroškovno ceno;
  - (d) znižanje stroškov nabave električne energije za končne odjemalce električne energije za omejeno količino porabljene električne energije;

- (e) spodbujanje naložb končnih odjemalcev električne energije v tehnologije za razogljičenje, obnovljive vire energije in energijsko učinkovitost.

Člen 10

Sporazumi med državami članicami

V primerih, ko neto uvoz električne energije države članice znaša 100 % ali več, se do 1. decembra 2022 sklene sporazum o delitvi presežnih prihodkov med državo članico uvoznico in glavno državo izvoznico. V duhu solidarnosti lahko takšne sporazume s sklenejo vse države članice.

Oddelek 3

Ukrepi za maloprodajo

Člen 11

Začasna razširitev javnega posredovanja pri določanju cen električne energije na mala in srednja podjetja

Z odstopanjem od pravil EU o javnem posredovanju pri določanju cen lahko države članice tako posredovanje uporabijo za dobavo električne energije malim in srednjim podjetjem.

Takšno javno posredovanje mora biti:

- (a) omejeno na 80 % največje letne porabe upravičenca v zadnjih petih letih ob ohranitvi spodbude za zmanjšanje odjema;
- (b) skladno s pogoji iz člena 5(4) in (7) Direktive (EU) 2019/944;
- (c) če je ustrezno, skladno s pogoji iz člena 12 te uredbe.

Člen 12

Začasna možnost določanja cen električne energije pod stroškovno ceno

Z odstopanjem od pravil EU o javnem posredovanju pri določanju cen lahko države članice pri uporabi takega posredovanja za dobavo električne energije v skladu s členom 5(6) Direktive (EU) 2019/944 ali členom 11 te uredbe izjemoma in začasno določijo ceno za dobavo električne energije, ki je nižja od stroškovne cene, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) ukrep zajema omejen obseg porabe in ohranja spodbudo za zmanjšanje odjema;
- (b) med dobavitelji ni diskriminacije;
- (c) dobavitelji prejmejo nadomestilo za dobave pod stroškovno ceno;

- (d) vsi dobavitelji so upravičeni, da predložijo ponudbe po regulirani ceni na isti podlagi.

POGLAVJE III

UKREPI, KI ZADEVAJO NAFTNI, PREMOGOVNI, PLINSKI IN RAFINERIJSKI SEKTOR

Člen 13

Podpora končnim odjemalcem z obveznim začasnim solidarnostnim prispevkom

1. Presežni dobički, ustvarjeni z dejavnostmi na področju nafte, plina, premoga in rafinerij, so predmet začasnih solidarnostnih prispevkov.
2. Države članice zagotovijo, da so obstoječi ali načrtovani nacionalni ukrepi, ki imajo podobne cilje kot začasni solidarnostni prispevek na podlagi te uredbe, skladni s pravili, ki urejajočasne solidarnostne prispevke iz te uredbe, ali jih dopolnjujejo.
3. Obvezni začasni solidarnostni prispevek iz odstavka 1 se uporablja najpozneje od 31. decembra 2022.

Člen 14

Osnova za izračun začasnega solidarnostnega prispevka

Začasni solidarnostni prispevek za podjetja in stalne poslovne enote v EU, ki opravljajo dejavnosti na področju nafte, plina, premoga in rafinerij, se izračuna na podlagi obdavčljivega dobička, kot je določen v skladu z nacionalnimi davčnimi pravili za poslovno leto, ki se začne 1. januarja 2022 ali pozneje, ki je za več kot 20 % višji od povprečnega obdavčljivega dobička, kot je določen v skladu z nacionalnimi davčnimi pravili, v treh poslovnih letih, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje. Če je povprečni letni poslovni izid za obdobje treh poslovnih let, ki se začne 1. januarja 2019 ali pozneje, negativen, je povprečni obdavčljivi dobiček za namene izračuna začasnega solidarnostnega prispevka enak nič.

Člen 15

Stopnja za izračun začasnega solidarnostnega prispevka

1. Stopnja, ki se uporablja za izračun začasnega solidarnostnega prispevka, znaša najmanj 33 % osnove iz člena 14.
2. Začasni solidarnostni prispevek se uporablja poleg rednih davkov in dajatev, ki se uporabljajo v skladu z nacionalno zakonodajo države članice.

Člen 16

Uporaba prihodkov iz začasnega solidarnostnega prispevka

1. Države članice uporabijo prihodke iz začasnega solidarnostnega prispevka s pravočasnim učinkom za naslednje namene:
  - (a) ciljno usmerjeni ukrepi finančne podpore končnim odjemalcem energije, zlasti ranljivim gospodinjstvom, da bi ublažili učinke visokih cen energije;
  - (b) ukrepi finančne podpore za zmanjšanje porabe energije, na primer z dražbami ali javnimi razpisi za zmanjšanje odjema, znižanjem stroškov nabave energije za končne odjemalce energije za določene porabljene količine, spodbujanjem naložb končnih odjemalcev energije v obnovljive vire energije, strukturno energijsko učinkovitost ali druge tehnologije razogljičenja;
  - (c) ukrepi finančne podpore za podjetja v energijsko intenzivnih panogah, če so pogojeni z naložbami v obnovljive vire energije, energijsko učinkovitost ali druge tehnologije razogljičenja;
  - (d) ukrepi finančne podpore za razvoj energijske neodvisnosti, zlasti naložbe v skladu s cilji REPowerEU in še posebej projekti s čezmejno razsežnostjo;
  - (e) v duhu solidarnosti med državami članicami lahko države članice del prihodkov iz začasnega solidarnostnega prispevka namenijo skupnemu financiranju ukrepov za zmanjšanje škodljivih učinkov energetske krize, vključno s podporo za ohranjanje delovnih mest ter prekvalifikacijo in izpopolnjevanje delovne sile, ali za spodbujanje naložb v energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije, vključno s čezmejnimi projekti.
2. Ukrepi iz odstavka 1 morajo biti jasno opredeljeni, pregledni, sorazmerni, nediskriminatorni in preverljivi.

Člen 17

Začasna narava solidarnostnega prispevka

Začasni solidarnostni prispevek, ki ga države članice uporabljajo v skladu s to uredbo, je začasne narave. Uporablja se samo za presežni dobiček, ustvarjen v poslovnem letu, ki se je začelo 1. januarja 2022 ali pozneje.

POGLAVJE IV

KONČNE DOLOČBE

Člen 18

Spremljanje in izvrševanje

1. Pristojni organ vsake države članice spremlja izvajanje ukrepov iz členov 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 in 12 na svojem ozemlju.

2. Države članice čim prej po začetku veljavnosti te uredbe in najpozneje do 1. decembra 2022 Komisiji poročajo o načrtovanih ukrepih, ki so potrebni v skladu s členom 5, in sporazumih, sklenjenih v skladu s členom 10.
3. Države članice do 15. januarja 2023 in nato vsak mesec do 15. aprila 2023 Komisiji poročajo o:
  - (a) zmanjšanju odjema, doseženem v skladu s členoma 3 in 4, ter ukrepih, sprejetih za doseganje zmanjšanja v skladu s členom 5;
  - (b) ustvarjenih presežnih prihodkih v skladu s členom 6;
  - (c) ukrepih v zvezi s porazdelitvijo presežnih prihodkov, ki se uporabljajo za ublažitev vpliva visokih cen električne energije na končne odjemalce v skladu s členom 9;
  - (d) morebitnem javnem posredovanju pri določanju cen električne energije iz členov 11 in 12.
4. Države članice poročajo Komisiji o:
  - (a) uvedbi začasnega solidarnostnega prispevka v skladu s členom 13 do 15. oktobra 2022;
  - (b) morebitnih naknadnih spremembah navedenega ukrepa v enem mesecu po objavi v nacionalnem uradnem listu;
  - (c) o uporabi prihodkov v skladu s členom 16 v enem mesecu od trenutka, ko so države članice pobrale prihodke v skladu z nacionalno zakonodajo.

Člen 19

Pregled

1. Komisija do 28. februarja 2023 opravi pregled poglavja II te uredbe glede na splošno stanje oskrbe z električno energijo in cene električne energije v Uniji ter Svetu predloži poročilo o poglavitnih ugotovitvah tega pregleda. Na podlagi navedenega poročila lahko Komisija predlaga zlasti podaljšanje obdobja uporabe te uredbe, spremembo ravni zgornje meje prihodkov iz člena 6(1) in njene uporabe za proizvajalce iz člena 7 ali drugačno spremembo poglavja II, če je to upravičeno zaradi gospodarskih okoliščin ali delovanja trga električne energije v Uniji in posameznih državah članicah.
2. Komisija do 15. oktobra 2023 opravi pregled poglavja III te uredbe glede na splošne razmere v sektorju fosilnih goriv in ustvarjene presežne dobičke ter Svetu predloži poročilo o poglavitnih ugotovitvah navedenega pregleda.

Člen 20

Začetek veljavnosti in uporaba

1. Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Brez poseganja v potrebo po razdelitvi presežnih prihodkov v skladu s členom 9 in uporabi prihodkov iz začasnega solidarnostnega prispevka v skladu s členom 16 se ta uredba uporablja eno leto od začetka njene veljavnosti.

Členi 3, 4, 5, 6, 7, 9 in 10 se uporabljajo od 1. decembra 2022. To ne posega v predhodno prostovoljno uporabo s strani držav članic.

Členi 3, 4, 6 in 7 se uporabljajo do 31. marca 2023.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*